

Analýza hospodaření nepodnikatelské organizace Centrum volného času

Monika Vátrtová

Bakalářská práce
2010

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika VATRTOVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Analýza hospodaření nepodnikatelské organizace
Centrum volného času**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Postavení neziskových organizací v národním hospodářství.
- Vymezení základních pojmů týkajících se hospodaření neziskových organizací.

II. Praktická část

- Profil neziskové organizace Centrum volného času.
- Analýza základních účtovních dokumentů a celkového stavu hospodářství.
- Zhodnocení vývoje hospodaření neziskové organizace v čase.

Závěr

Rozsah práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

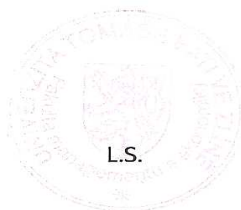
Seznam odborné literatury:

- [1] LIPTÁK, J. *Veřejné finance*. 1. vyd. Bratislava: SÚVAHA, 1999. 254 s. ISBN 80-88727-21-9.
[2] MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKŮPKOVÁ, D., MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2009*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.
[3] OCHRANA, F. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2001. 246 s. ISBN 80-7261-018-X.
[4] PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : Úvod do problematiky*. 3. preprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. 528 s. ISBN 80-7357-049-1.
[5] REKTOŘÍK, J. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. Brno: MU Brno, 2005. 127 s. ISBN 80-210-3330-Y.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 6. dubna 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 21. května 2010

Ve Zlíně dne 6. dubna 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 14.5.2010

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cieľom mojej bakalárskej práce je zhrnutie poznatkov týkajúcich sa neziskových organizácií a ich hospodárenia a v náväznosti na tieto informácie spracovať analýzu hospodárenia mnou vybranej rozpočtovej organizácie Centrum voľného času. Práca je rozdelená na dve časti. V teoretickej časti práce budem rozoberať verejný sektor ako taký a postavenie neziskových organizácií v národnom hospodárstve a zameriam sa na špecifiká rozpočtových organizácií. Následne, spracujem v praktickej časti analýzu jednotlivých účtovných dokumentov organizácie v rokoch 2007-2009 a zhodnotím ich vývoj v čase. Výsledky práce použijem pre konkrétne doporučenia organizácii, ktoré by jej mohli pomôcť odstrániť nedostatky a zlepšiť svoje hospodárenie.

Kľúčové slová: verejný sektor, nezisková organizácia, rozpočtová organizácia, finančná analýza, rozpočet

ABSTRACT

The aim of my bachelor thesis is the summary of knowledge concerning the non-profit organisations and following to the information management process analysis my selected budget organisation Centrum voľného času. The work is divided into two parts. In the theoretical part of this work will analyse the public sector and the place non-profit organisations in national economy and I will focus on specific of the budget organisations. Consequently, in the practical part I will process of individual accounting documents between 2007-2009 and I will assess their development in time. The results of the analysis I will use for organisation specific recommendations that could help fill the gaps and improve their farming.

Keywords: public sector, non-profit organisation, budget organisation, financial analysis, budget

Na úvod tejto práce by som chcela vysloviť poďakovanie vedúcej mojej práce Ing. Eliške Pastuszkovej, PhD. za pomoc pri jej vypracovaní, za odborné rady a pripomienky, ktoré mi veľmi pomohli a čas, ktorý mi venovala.

Taktiež by som chcela poďakovať riaditeľke organizácie Centrum voľného času Mgr. Eve Bočincovej za umožnenie vytvorenia tejto práce a poskytnutie podkladov a dôležitých informácií.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10	
I	TEORETICKÁ ČÁST	12
1	POSTAVENIE NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ V NÁRODNOM HOSPODÁRSTVE.....	13
1.1	VEREJNÝ SEKTOR	13
1.2	NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE	15
1.3	PODPORA ŠTÁTU TRETIEMU SEKTORU	18
1.3.1	Nepriama finančná podpora	18
1.3.2	Priama finančná podpora.....	19
1.4	ROZPOČTOVÉ ORGANIZÁCIE	20
1.4.1	Zriadenie rozpočtovej organizácie	20
1.4.2	Hospodárenie rozpočtových organizácií	21
1.4.3	Zásady a princípy zákona o účtovníctve.....	22
1.4.4	Zánik rozpočtovej organizácie	23
1.4.5	Legislatíva rozpočtových organizácií.....	24
2	VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV TÝKAJÚCICH SA HOSPODÁRENIA NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ	25
2.1	HOSPODÁRENIE NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ.....	25
2.1.1	Zásady hospodárenia	25
2.1.2	Finančná analýza	26
2.1.2.1	Ukazovatele rentability a autarkie.....	27
2.1.2.2	Pomerové ukazovatele	28
2.1.2.3	Ukazovatele likvidity	28
2.1.2.4	Cash flow	29
2.2	ROZPOČTOVANIE.....	29
II	PRAKTICKÁ ČÁST	31
3	PROFIL NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE „CENTRUM VOLNÉHO ČASU“	32
3.1	HISTÓRIA VZNIKU	32
3.2	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ORGANIZÁCIÍ.....	32
3.3	ZÁUJMOVÉ KRÚŽKY A PREZENTÁCIA CVČ NA VEREJNOSTI	34
3.4	FINANČNÉ A HMOTNÉ ZABEZPEČENIE	35
4	ANALÝZA ZÁKLADNÝCH ÚČTOVNÝCH DOKUMENTOV A CELKOVÉHO STAVU HOSPODÁRSTVA	37
4.1	ANALÝZA ROZVAHY	38
4.1.1	Aktíva.....	38
4.1.2	Pasíva	40
4.2	ANALÝZA VÝKAZU ZISKOV A STRÁT	41
4.2.1	Náklady	42

4.2.2	Výnosy.....	43
4.3	ANALÝZA PRÍJMOV A VÝDAVKOV.....	44
4.3.1	Príjmy.....	45
4.3.2	Výdavky.....	47
5	ZHODNOTENIE VÝVOJA HOSPODÁRENIA NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE V ČASE	49
5.1.1	Ukazovatele.....	49
5.1.2	Vývoj výsledku hospodárenia.....	50
5.2	ROZPOČET.....	51
5.3	ZHRNUTIE ANALÝZY.....	54
	ZÁVER	56
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	57
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	58
	ZOZNAM GRAFOV	59
	ZOZNAM TABULIEK	60

ÚVOD

Neziskové organizácie zohrávajú v každom štáte významnú úlohu. Stoja popri veľkých výrobných podnikoch, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie zisku a maximalizácia úžitku, naproti tomu tieto organizácie poskytujú verejnoprospešné služby občanom na neziskovom princípe.

Veľký význam nielen v organizáciách neziskového sektoru zohráva hospodárenie. Pri porovnaní výrobných podnikov a neziskových organizácií existujú veľké rozdiely. Nakoľko pri výrobných podnikoch výpočty ukazovateľov a celkové hodnotenie zameriava najmä na rentabilitu, pri neziskových organizáciách ide o zhodnotenie celkového stavu hospodárenia pomocou ukazovateľov, ktoré sú špecifické pre tieto typy organizácií. Ide najmä o ukazovatele sebestačnosti alebo ukazovatele súvisiace s hlavnou a doplnkovou činnosťou.

Neziskové organizácie fungujú na základe financovania od iných subjektov, či už ide o dotácie alebo príspevky na činnosť, či všetky peňažné prostriedky získané od zriaďovateľa na svoju prevádzku. Preto je hospodárenie u týchto organizácií veľmi dôležité a musia pravidelné preukazovať, či prostriedky boli použité na daný účel.

Otázka neziskových organizácií ako súčasť verejného sektoru ma vždy veľmi zaujímala, preto téma bakalárskej práce bola pre mňa od začiatku jasnou voľbou. Chcela som sa viac dozvedieť o tejto problematike a zároveň pomôcť organizácií hľadať opatrenia a spôsoby na zlepšenie hospodárenia.

Cieľom mojej bakalárskej práce je zistiť vývoj hospodárstva v organizácii Centrum voľného času v rokoch 2007-2009 a na základe získaných informácií vyvodiť odporúčenia pre rozpočtovú organizáciu.

V prvej časti mojej práce sa budem venovať základným teoretickým pojmom týkajúcich sa neziskových organizácií. Vysvetlím pojmy ako nezisková organizácia a ich postavenie v národnom hospodárstve, akej podpory sa im dostáva a zameriam sa konkrétne na rozpočtové organizácie, nakoľko organizácia, v ktorej robím analýzu je zriadená ako rozpočtová. Oboznámime sa s pojmami týkajúcich sa hospodárenia neziskových organizácií a výpočtu jednotlivých ukazovateľov. Následne v praktickej časti skrátené predstavím organizáciu Centrum voľného času a zanalyzujem jednotlivé účtovné dokumenty za roky 2007-2009 a na základe informácií z nich získaných, sa pokúsím pre organizáciu vyvodiť určité odporúčenia.

Verím, že moja práca prinesie nielen pre mňa množstvo informácií, ale bude prínosná aj pre organizáciu, pre ktorú som ju spracovávala.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTAVENIE NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ V NÁRODNOM HOSPODÁRSTVE

Národné hospodárstvo sa podľa Pestoffa člení na ziskový súkromný sektor, neziskový súkromný sektor, neziskový verejný sektor a neziskový sektor domácností. [7]

Vyspelá trhová ekonomika predstavuje vedľa seba stojaci súkromný a verejný sektor. V dnešnej dobe sa však už od klasickej dvojsektorovej ekonomiky upúšťa, a popri verejnom a súkromnom sektore hovoríme už aj o existencii tretieho sektoru. [2]

Lipták uvádza, že: „*Je to sektor, ktorý sa utvoril pri rozmachu a zvyšovaní počtu občianskych združení, nadácií, spoločnosti, fondov a podobných inštitúcií. Tretí sektor sa často nazýva aj ako dobrovoľnícky, mimovládny, neziskový sektor.*“ [2]

Hlavnou myšlienkou pri vzniku tohto sektoru bolo, že štátna moc nie je schopná efektívne a demokraticky slúžiť občanom, bez takýchto neštátnych organizácií, ktoré realizujú potreby a záujmy občanov v rôznych oblastiach spoločenského života a sú zamerané na ochranu slobody a demokracie. Rôzne organizácie, fondy, spoločnosti, združenia tretieho sektoru vznikli pre to, aby vytvárali priestor na prácu v tých oblastiach, v ktorých verejný sektor nemá sily a ani prostriedky, zároveň sa snažia pripraviť občanov na spoluzodpovednosť za spoločné veci a riešenie spoločných problémov. Financovanie tretieho sektora je prevažne zabezpečované mimorozpočtovými zdrojmi. [2]

1.1 Verejný sektor

Verejným sektorom sa rozumie tá oblasť spoločnosti, ktorá je vo verejnom vlastníctve, verejnou voľbou rozhoduje v politických veciach a následne vykonáva verejnú kontrolu. Účelom fungovania verejného sektora je napĺňovanie verejného záujmu, snaží sa teda o uspokojenie potrieb občanov. Pri svojej činnosti však verejný sektor sleduje najmä dve kritériá a to efektívnosť a spravodlivosť. [4]

Čo teda rozumieme pod pojmom verejný sektor? Ide o tú časť národného hospodárstva:

- zabezpečujúcu verejné statky pre obyvateľstvo na neziskovom princípe
- o produkcii verejných statkov nerozhoduje trh, ale rozhoduje sa o nej tzv. verejnou voľbou. V prípade, ak sa verejný statok poskytuje občanovi za úhradu, o tejto

úhrade sa tiež rozhoduje verejnou voľbou a tento poplatok sa nazýva tzv. užívateľský poplatok

- ktorá je financovaná, resp. spolufinancovaná z finančných prostriedkov sústredených v rozpočtovej sústave, hlavne v sústave verejných rozpočtov
- riadená verejnou správou, a to štátnou správou a územnou samosprávou
- ktorá podlieha verejnej kontrole zo strany kontrolných orgánov a občianskej kontroly zo strany občanov . [6]

Príčiny vzniku verejného sektoru je možné primárne hľadať v oblasti ekonomickej , ale rovnako ide aj o príčiny politické, sociálne a duchovné. Z ekonomického hľadiska súvisí vznik verejného sektoru s existenciou zmiešanej ekonomiky, nakoľko trh nedokáže zabezpečiť niektoré služby, preto vznikol verejný sektor aby túto medzeru vyplnil. [4]

Verejný sektor neustále rastie. Jeho veľkosť je predmetom rôznych časových i priestorových analýz. Pre porovnanie vývoja verejného sektoru i pre medzinárodné porovnávanie, sa využíva a má najlepšiu vypovedaciu schopnosť ukazovateľ podielu verejných výdajov na verejný sektor k hrubému domácomu produktu v percentách. Tento podiel je v rôznych zemiach rôzny, taktiež významná je i štrukturálna analýza verejného sektoru, ktorá umožňuje porovnávať rozvoj jednotlivých resortov verejného sektoru v čase i v priestore, napr. školstvo, zdravotníctvo. [6]

Na produkciu verejných statkov štát a územná samospráva alokuje finančné prostriedky sústredené v rozpočtovej sústave pomocou prerozdelených procesov, k tomu aby táto alokácia bola čo najefektívnejšia, je treba hľadať ďalšie alternatívne riešenia pre zabezpečovanie verejných statkov. Zaistiť efektívnosť tejto alokácie je v praxi jeden z najväčších problémov, pretože spravidla je veľmi obtiažne vo verejnom sektore oceniť úžitky, nehovoriac o tom, že úžitku je u každého individuálny. Aj napriek tomu sa ale stále väčšina verejných statkov zabezpečuje prostredníctvom verejného sektoru. [6]

1.2 Neziskové organizácie

V tejto kapitole si objasníme pojmy ako nezisková organizácia, jej typické znaky a rozdelenie týchto organizácií.

Čo je to nezisková organizácia?

„Ide o organizaci, která nerealizuje žádný zisk, ale o organizaci, kde zisk není nejdůležitějším motivem její existence.“ [5]

Tieto organizácie nie sú vždy neziskové, aj keď neboli založené za účelom dosahovania zisku. [8]

V tomto prípade sa pod pojmom neziskovosť rozumie fakt, že akýkoľvek zisk, v prípade neziskových organizácií hovoríme o zlepšenom výsledku hospodárenia, sa musí použiť výhradne pre financovanie hlavnej činnosti organizácie. [5]

Ide o organizácie, o ktorých činnosť má záujem buď štát, spoločnosť alebo určitá skupina ľudí. Za účelom prevádzkovania činnosť v prospech zriaďovateľa sú aj zriadené. [8]

Z predchádzajúceho textu môžeme teda jasne vyvodiť charakteristické znaky neziskových organizácií:

- Ide o právnické osoby
- Nie sú založené za účelom dosahovania zisku
- Uspokojujú potreby občanov
- Môžu ale aj nemusia byť financované z verejných rozpočtov [5]

Jedná sa o nasledujúce typy organizácií:

- a. záujmové združenia právnických osôb
- b. občianske združenia vrátane odborových organizácií
- c. politické strany a hnutia
- d. štátom uznávané cirkve a náboženské spoločnosti
- e. nadácie a nadačné fondy
- f. obce

- g. rozpočtové organizácie
- h. príspevkové organizácie
- i. štátne fondy
- j. obecne prospešné spoločnosti
- k. verejné vysoké školy [7]

Neziskové organizácie delíme podľa nasledujúcich niekoľkých kritérií:

1. kritérium zakladateľa

- a) organizácie založené verejnou správou, tj. štátnou správou alebo samosprávou, nazývané tiež verejnoprávne organizácie
- b) organizácie založené súkromnou fyzickou alebo právnickou osobou, nazývané súkromnoprávne organizácie
- c) organizácie, ktoré vznikli jako verejnoprávne inštitúcie, tzn. že funkcia, ktorú musia vykonávať je daná zo zákona (verejná vysoká škola)

2. kritérium globálneho charakteru poslania

- a) organizácie verejne prospešné, ktoré tým, že poskytujú verejné statky a služby, dosahujú uspokojenie potrieb verejnosti (charita, zdravotníctvo)
- b) organizácie vzájomne prospešné; ich úlohou je podporovať skupiny občanov, ktoré majú spoločný záujem. Tieto organizácie uspokojujú vlastné záujmy a verejná správa dohliada na to, aby tieto záujmy neodporovali záujmom ostatných občanov.

3. kritérium spôsobu financovania

- a) organizácie financované úplne z verejných rozpočtov (organizačné zložky štátu)
- b) organizácie financované zčasti z verejných rozpočtov – zo zákona majú nárok na príspevok (príspevkové organizácie)
- c) organizácie financované z rôznych zdrojov (zbierky)

- d) organizácie, ktoré sú financované predovšetkým z realizácie svojej činnosti [7]

Typológia neziskových organizácií:

- i. neziskové súkromnoprávne organizácie *vzájomne prospešné*
- ii. neziskové súkromnoprávne organizácie *verejne prospešné*
- iii. neziskové verejnoprávne organizácie typu *organizačných zložiek a príspevkových organizácií štátu a samosprávnych územných celkov*
- iv. neziskové *ostatné verejnoprávne organizácie*
- v. neziskové súkromnoprávne organizácie typu *obchodných spoločností a im podobným* [7]

V dnešnej dobe je v Slovenskej republike registrovaných viac ako 13 000 neziskových organizácií a ich počet sa stále zvyšuje. [1]

Nielen neziskové organizácie, ale všeobecne všetky typy organizácií tretieho sektoru majú spoločné znaky medzi ktoré patrí:

- verejnoprospešnosť a neziskovosť

Tento znak predurčuje, že organizácie tretieho sektoru sa zameriavajú na činnosti v oblasti charity, vzdelávania, starostlivosti o deti, starých ľudí. Môžeme teda povedať, že ide o činnosti na ktoré sa orientuje aj verejný sektor, lenže značný rozdiel je, že v treťom sektore sa do týchto činností zapájajú občania dobrovoľnícky.

- inštitucionalizovanosť

Jedná sa o formálnu štruktúru, majú prevažne charakter právnickej osoby a sú povinné registrovať sa v súlade s legislatívou.

- súkromnosť a samosprávnosť

Tento znak znamená, že sú inštitucionálne oddelené od vlády, sú mimo štátnej správy a nerozhodujú tu vládni úradníci. Nakoľko do ich činnosti nezasahujú iné orgány a inštitúcie, hovoríme, že uplatňujú vo svojom riadení princíp samosprávy. Riadia sa svojím štatútom a a zriaďovacími dokumentami, majú vlastné kontrolné

mechanizmy. Použitie peňažných prostriedkov na stanovený účel majú právo kontrolovať väčšinou sponzori. Organizácie tretieho sektoru sú povinné dodržiavať daňové zákony, ich činnosť je však podporovaná zo strany štátu prostredníctvom daňových úľav. Na svoju činnosť sú organizácie tretieho sektoru oprávnené prijímať dary, dobrovoľné príspevky. Dostávajú dotácie a príspevky zo štátneho rozpočtu alebo z miestnych rozpočtov, avšak z najväčšej časti sú financované z mimorozpočtových zdrojov. Význam mimorozpočtového financovania spočíva v tom, že uspokojuje verejnoprospešné potreby obyvateľstva a aj v tom, že na verejnoprospešnú činnosť využíva dobrovoľných pracovníkov a ľudský potenciál. [2]

1.3 Podpora štátu tretiemu sektoru

Štát zohráva významnú úlohu pri rozvoji tretieho sektora najmä tým, že vytvára vhodné podmienky pre jeho fungovanie. Je dôležité rozlišovať priamu a nepriamu finančnú podporu štátu tretiemu sektoru. [1]

1.3.1 Nepriama finančná podpora

Štát sa dopredu v prospech neziskových organizácií vzdáva príjmov, ktoré by mohol získať. Takto si v jednoduchosti vysvetľujeme nepriamu finančnú podporu pre tretí sektor. Zákonné úpravy sa týkajú dvoch veľmi dôležitých príjmov štátneho rozpočtu a to ciel a daní. Príjmy neziskových organizácií určené na presne stanovené účely nie sú predmetom dane alebo sú od dane oslobodené, takisto sa štát vzdáva aj časti dane, ktorú by získal z tých príjmov fyzických a právnických osôb, ktoré dávajú darci ako dar na zákonom stanovené verejnoprospešné účely. [1]

Nepriama podpora štátu prostredníctvom daňových a colných zákonov sa netýka iba a nie je určená výhradne mimovládny organizáciám, od dane sú oslobodené aj obce, rozpočtové a príspevkové organizácie, štátne a neštátne fondy, verejnoprávne inštitúcie, doplnkové dôchodkové poisťovne i zdravotné poisťovne. [1]

Obťažne je definovať organizácie, ktoré môžu byť príjemcami darov. Sú stanovené účely, na ktoré je možné dar poskytnúť. Ide o: vedu a vzdelávanie, kultúru, vrátane obnovy kultúrnych pamiatok, školstvo, požiarna ochrana, podpora mládeže a bezpečnosť obyvateľstva,

ochrana zvierat, sociálne, zdravotnícke, ekologické, humanitárne, charitatívne, náboženské, televýchovné a športové účely, Štátny fond rozvoja bývania na výstavbu nájomných bytov. [1]

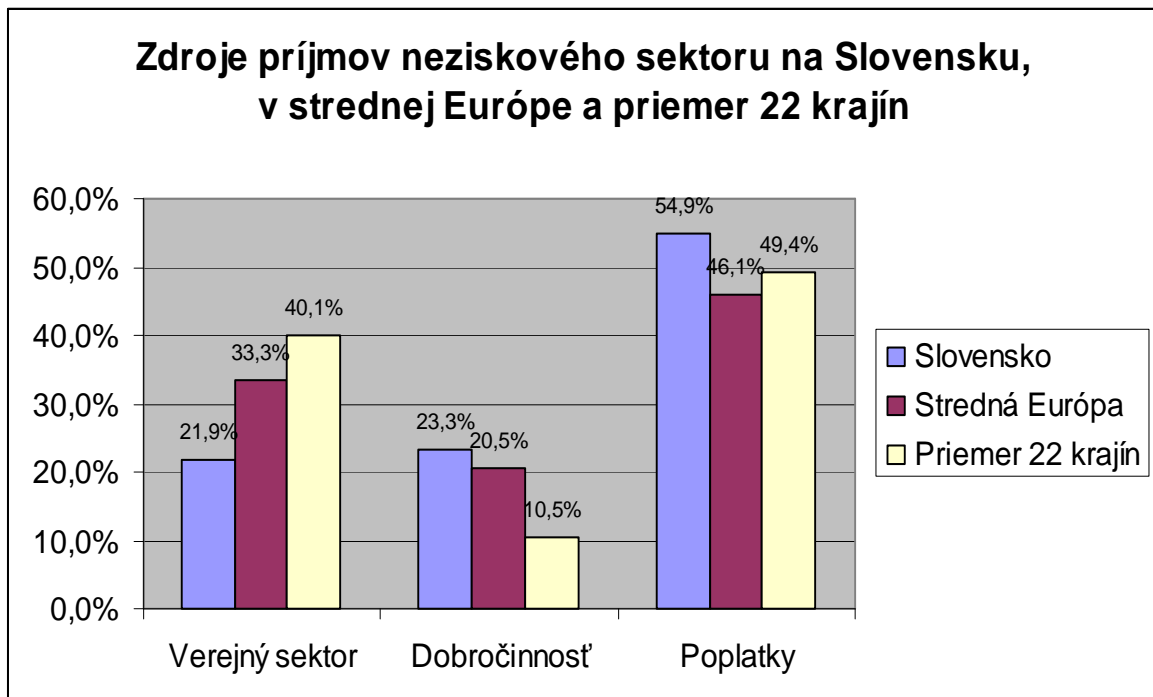
Dary, ktoré sú poskytnuté mimovládny organizáciám fyzickými a právnickými osobami sú definované ako príjmy zo súkromných zdrojov, pri týchto príjmov je dôležité rozhodnutie darcu, nakoľko podiel jeho vlastných finančných prostriedkov je mnohonásobne vyšší ako podiel štátu. Štát sa vzdáva tohoto podielu v prospech využitia prostriedkov pre verejnoprospešné ciele, nakoľko v inej situácii by ich pokrýval sám zdrojmi. [1]

1.3.2 Priama finančná podpora

Neziskové organizácie vykonávajú veľkú časť verejnoprospešných služieb pre obyvateľstvo, môžeme teda hovoriť, že príjmy z verejných zdrojov sú vo svete veľmi významnou čiastkou celkových príjmov neziskových organizácií. Na poskytovanie týchto činností poskytuje prostriedky nielen štát ale tiež regióny či obce. [1]

Medzinárodný tím pod vedením Lestera M. Salamona z John Hopkins University v Baltimore uskutočnil druhú etapu výskumu neziskového sektoru v 22 krajinách sveta. Údaje z tohto výskumu hovoria, že príjmy z verejných zdrojov predstavujú v priemere 40,1% všetkých príjmov neziskových organizácií. V 9 krajinách západnej Európy je to viac a to až 55,6%. Najmenší podiel má neziskový sektor v Španielsku – 32,1% a vo Fínsku – 36,2%, najvyšší je v Írsku – 77,2% a v Belgicku 76,8%. V porovnaní so západnou Európou majú krajiny strednej Európy omnoho menší podiel príjmov z verejných zdrojov a to 33,3%. Zo štátov Česká republika, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko, ktoré boli do výskumu zapojené vyplýva, že najvyšší podiel príjmov z verejných zdrojov má Rumunsko – 45% a najnižší Slovensko – 21,9%. [1]

Pre názornú ukážku slúži graf 1.

Graf 1 – Príjmy neziskového sektoru [1]

1.4 Rozpočtové organizácie

V ďalšej kapitole budem riešiť problematiku rozpočtových organizácií, nakoľko organizácia v ktorej budem analyzovať jej hospodárenie, bola založená ako rozpočtová.

Pod pojmom rozpočtová organizácia rozumieme právnickú osobu štátu, obce alebo vyššieho územného celku. Svojimi príjmami a výdavkami je napojená na rozpočet svojho zriaďovateľa, hospodári samostatne s prostriedkami, ktoré jej určí zriaďovateľ v rámci svojho rozpočtu. [10]

1.4.1 Zriadenie rozpočtovej organizácie

Rozpočtové organizácie je možné zriadiť iba na plnenie úloh štátu, obce alebo vyššieho územného celku, teda svojho zriaďovateľa, nikdy však nemôžu byť zriadené na výkon rozhodovacích činností. Ododňa zriadenia vznikajú organizácii práva aj povinnosti. [10]

Rozpočtová organizácia môže byť zriadená:

- zákonom
- rozhodnutím zriaďovateľa

Ak bola rozpočtová organizácia zriadená zákonom, zriaďovateľskú funkciu vykonáva orgán, na ktorého rozpočet je organizácia napojená finančnými vzťahmi. V prípade organizácie zriadenej zriaďovateľom, preberá funkciu zriaďovateľa jednak vo vzťahu k štátnemu orgánu ako aj vo vzťahu k ústrednému orgánu štátnej správy, Ministerstvo financií. [10]

Na plnenie svojich úloh môže zriaďovateľ zriadiť rozpočtovú organizáciu iba s predchádzajúcim písomným súhlasom Ministerstva financií. K podávanej žiadosti o písomný súhlas je nutné doložiť návrh zriaďovacej listiny a návrh rozpočtu organizácie, ktorá má byť zriadená a zdôvodnenie dôsledkov, najmä finančných, na štátny rozpočet a zdôvodniť tieto dôsledky nielen na bežný rok ale aj na tri nasledujúce. Ak je zriaďovateľom obec alebo VÚC nevyžaduje sa predchádzajúci písomný súhlas Ministerstva financií. [10]

Obsah zriaďovacej listiny:

- označenie zriaďovateľa
- názov organizácie, jej sídlo a identifikačné číslo
- formu hospodárenia
- dátum zriadenia rozpočtovej organizácie
- predmet činnosti
- štatutárny orgán
- vecné a finančné vymedzenie majetku, ktorý je v správe organizácie
- doba, na ktorú je zriadená [10]

1.4.2 Hospodárenie rozpočtových organizácií

„Rozpočtová organizácia hospodári s rozpočtovými prostriedkami a s prostriedkami prijatými od iných subjektov. Rozpočtová organizácia zostavuje svoj rozpočet príjmov a výdavkov.“ [10]

Rozpočtová organizácia sústreďuje všetky svoje príjmy na príjmovom rozpočtovom účte a všetky svoje výdavky realizuje prostredníctvom svojho výdavkového rozpočtového účtu. Okrem týchto účtov vedie rozpočtová organizácia aj mimorozpočtový účet, kde sú prostriedky, ktoré smie rozpočtová organizácia prekročiť rozpočtový limit výdavkov. Ide napríklad o: prostriedky prijaté od iných subjektov na základe darovacej zmluvy, prostriedky

prijaté formou dotácií alebo grantov alebo prostriedky z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení. [10]

Štátne rozpočtové organizácie si poskytujú svoje výkony medzi sebou bezplatne, u rozpočtových organizáciách zriadených obcou je to tiež bezplatne, ak o tom rozhodne zastupiteľstvo obce. [10]

Rozpočtové organizácie vedú účtovníctvo a sú povinné predkladať účtovnú závierku. [10]

Zvláštnosťou je, že rozpočtové organizácie nevytvárajú žiadne osobitné fondy, naproti tomu napríklad príspevkové organizácie vytvárajú fond reprodukcie hmotného majetku a rezervný fond. [10]

Ak zvláštny zákon nestanoví inak, rozpočtová organizácia nemôže vykonávať podnikateľskú činnosť. V prípade ak ju vykonáva, tak náklady na ňu musia byť kryté výnosmi z tejto činnosti. Výnosy a náklady z tejto činnosti sa sledujú zvlášť na mimorozpočtovom účte a rozdiel medzi výnosmi a nákladmi po zdanení sa použije jako doplnkový zdroj na zveľadenie ďalšieho rozvoja a skvalitnenie činnosti organizácie. [10]

1.4.3 Zásady a princípy zákona o účtovníctve

Tak ako pri príspevkových organizáciách, tak aj pri rozpočtových organizáciách platia rovnaké zásady účtovníctva. [3]

- 1) **Zásada verného zobrazenia** – rozpočtová organizácie musí viesť účtovníctvo tak, aby účtovná závierka podávala verný a poctivý obraz predmetu účtovníctva, teda obsah položiek účtovnej závierky by mal zodpovedať skutočnému stavu v súlade s účtovnými metódami
- 2) **Zásada účtovnej jednotky** – každá účtovná jednotka, ktorá má právnu subjektivitu musí pravidelne sledovať stav a pohyb majetku a záväzkov a zisťovať výsledok hospodárenia.
- 3) **Zásada neobmedzeného trvania účtovnej jednotky** – objektívnosť stanovenia ukazovateľov vyžaduje predpoklad, že účtovná jednotka existuje, teda môže naďalej vykonávať svoju činnosť
- 4) **Zásada periodicity zisťovania výsledkov hospodárenia a finančnej situácie účtovnej jednotky** - súvisí s bodom č. 3; pre sledovanie stavu a pohybu majet-

ku a zisťovanie výsledku hospodárenia je nevyhnutné stanovenie účtovného obdobia

- 5) **Zásada oceňovania majetku a záväzkov** – príspevkové organizácie oceňujú majetok a záväzky buď ku koncu rozvahového dňa alebo iného okamihu ku ktorému sa robí účtovná závierka alebo k okamihu uskutočnenia účtovného prípadu
- 6) **Zásada konzistentnosti medzi účtovnými obdobiami** – znamená, že metódy majú zostať rovnaké aj medzi jednotlivými účtovnými obdobiami, nielen v priebehu roka, aby bola možná ich porovnateľnosť
- 7) **Zásada vymedzenia okamihu realizácie** – ide o vymedzenie dňa, kedy je možné účtovať na nákladové, výnosové a rozvahové účty
- 8) **Zásada opatrnosti** – ide o oceňovanie majetku s ohľadom na riziká, vykazovať majetok v čo najnižšej cene a záväzky v čo najvyššej hodnote. Aktíva a výnosy sa nesmú nadhodnocovať, záväzky a náklady podhodnocovať
- 9) **Zákaz kompenzácie** – účtovné prípady musia byť účtované na správne strany účtov, nie je možné ich vzájomne vyrovnávať
- 10) **Vecná zásada** – výkazy by mali obsahovať užitočné informácie pre užívateľa
- 11) **Prednosť obsahu pred formou** – najdôležitejším hľadiskom je obsah účtovných informácií, až potom forma
- 12) **Akruálny princíp** – je nutné účtovať náklady a výnosy do obdobia s ktorým vecne a časovo súvisia [3]

1.4.4 Zánik rozpočtovej organizácie

Ak dochádza k zániku rozpočtovej organizácie z dôvodu rozdelenia, zlúčenia alebo splynutia, zriaďovateľ určí termín, vecné a finančné vymedzenie majetku a práva a povinnosti, ktoré prechádzajú na právneho nástupcu, ktorým môže byť iba rozpočtová organizácia. Ak organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, v tomto prípade všetky práva a povinnosti prechádzajú na zriaďovateľa. Všetky zmeny, či už ide o zriadenie, zrušenie alebo iné zmeny, je povinný zriaďovateľ, s výnimkou obce a VÚC, nahlásiť do siedmich dní Ministerstvu financií. [10]

1.4.5 Legislatíva rozpočtových organizácií

Nepochybne, jednou z najdôležitejších otázok týkajúcich sa rozpočtových organizácií je platná legislatíva. Zákony, ktorými sa rozpočtová organizácia riadi:

- 431/2002 Z.z. – zákon o účtovníctve
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. augusta 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky
- 583/2004 Z.z. – zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov
- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov [10]

2 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV TÝKAJÚCICH SA HOSPODÁRENIA NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

V nasledujúcej kapitole vysvetlím základné pojmy týkajúce sa hospodárenia neziskových organizácií, hlavné zásady hospodárenia, ukazovatele finančnej analýzy a nakoniec problematiku týkajúcu sa rozpočtovnia v týchto organizáciách.

2.1 Hospodárenie neziskových organizácií

Neziskové organizácie sa vo všeobecnosti usilujú o vyrovnané hospodárenie v hlavnej činnosti. O zisku, teda v neziskových organizáciách hovoríme o „zlepšom výsledku hospodárenia“, môžeme hovoriť len v doplnkovej činnosti. [5]

2.1.1 Zásady hospodárenia

Otázka hospodárenia je významnou súčasťou každej organizácie.

Celá nezisková sféra, teda aj jej hospodárenie sú založené na princípe 3E z anglických slov Economy, Efficiency, Effectiveness, ktoré vyjadrujú vo svojej podstate výkonnosť organizácie. Jednotlivé zložky môžeme preložiť ako:

- Hospodárnosť (economy) – ide o vynaloženie čo najnižších prostriedkov pri dodržaní zodpovedajúcej kvality
- Efektívnosť (effectiveness) – dosiahnutie požadovaných výstupov za minimálne množstvo peňazí
- Efektivita (efficiency) – jedná sa o výkonnosť, či sme dosiahli, čo sme plánovali [5]

Pri neziskových organizáciách je možné rozšíriť princíp „3E“ na „6E“, o 3 ďalšie faktory, ktoré ovplyvňujú raidenie týchto organizácií. Ide o:

- Spravodlivosť (equity) – snaha robiť veci správne a tak zamedziť vzniku diskriminácie a nepoctivosti
- Prostredie (environment) – zodpovedný prístup k životnému prostrediu
- Ethics (etika) – dôraz na morálne chovanie zamestnancov

Pri sledovaní a posudzovaní týchto hľadísk je vždy treba postupovať komplexne. [5]

Pri neziskových organizáciách sú veľmi dôležité aj ďalšie dva pojmy, ide o evaluáciu a benchmarking. [5]

Benchmarking je to metóda, ktorá spočíva v porovnávaní našej organizácie s konkurenčnými organizáciami, ide najmä o zistenie silných a slabých stránok organizácie. [5]

Evaluácia je proces, ktorý skúma nakladanie s verejnými prostriedkami s cieľom zvýšiť ich hospodárnosť, účinnosť a efektívnosť. [5]

2.1.2 Finančná analýza

Základným predpokladom pre hodnotenie úspešnosti riadenia je porovnávanie dosahovaných ukazovateľov s doporučenými hodnotami, s hodnotami v danom odvetvi, s konkurenčnými podnikmi. [5]

U neziskových organizácií je finančná analýza takisto dôležitou súčasťou, ale od firiem pôsobiacich v ziskovom sektore, má určité špecifiká. [5]

„Vzhledem k tomu, že je jen velmi omezeně dostupné globální vyhodnocování ukazatelů finanční analýzy neziskových organizací, je i obtížně proveditelné srovnání s podobnými organizacemi.“ [5]

Pre neziskové organizácie je dôležité najmä meranie úspornosti nákladov k požadovanému výstupu. Z časového hľadiska je pre organizáciu dôležitá jednak analýza ex – ante , tak aj ex – post. [5]

Existuje množstvo ukazovateľov, na každej konkrétnej organizácii závisí ktoré si vyberie a použije vo finančnej analýze, má možnosť prispôbiť si to podľa svojich potrieb. [5]

„Základem finanční analýzy u neziskových organizací by mělo být především jasné stanovení, které výstupní informace je z analýzy třeba získat, finanční analýzy musí vždy splňovat požadavky účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivity.“[5]

Takisto u rozpočtových organizácií je treba vybrať len tie ukazovatele, ktoré budú mať určitú vypovedaciu schopnosť o jej činnosti. Ide napr. o:

- Analýzu majetkovej a finančnej štruktúry
- Analýzu výnosov a nákladov jednotlivých činností
- Analýzu výsledkov hospodárenia jednotlivých činností

- Analýzu pomeroých ukazovateľov
- Analýzu štruktúry zamestnancov
- Analýzu majetku a spôsobu jeho využívania
- Rozdielové ukazovatele
- Vývoj a štruktúra Cash flow
- Vývoj vlastných príjmov a poskytovaných príspevkov [5]

2.1.2.1 Ukazovatele rentability a autarkie

Autarkia vyjadruje mieru sebestačnosti organizácie a môže byť hodnotená na bázi výnosovo nákladovej alebo príjmovovo výdajovej. [5]

- Autarkia na bázi nákladov a výnosov z hlavnej činnosti

$$A_{HV-HČ} = (V_{HČ} / N_{HČ}) \times 100$$

- vyjadruje v akej miere je organizácia sebestačná z hľadiska poskytia svojich nákladov hlavnej činnosti z dosiahnutých výnosov, a to v percentách. Do výnosov sa zahŕňajú neinvestičné dotácie, ktoré aj tvoria najväčšiu časť výnosov hlavnej činnosti. Doporučená hodnota tohto ukazovateľa je 100%. [5]

- Autarkia na bázi nákladov a výnosov z hlavnej i doplnkovej činnosti

- ak hodnota tohto ukazovateľa je viac ako 100%, znamená to, že organizácia dokáže pokryť svoje náklady vo všetkých činnostiach. V prípade straty z hlavnej činnosti, by táto strata mala byť uhradená zo zisku z doplnkovej činnosti; v prípade, že ani v doplnkovej činnosti nedosahovala organizácia zisk, táto činnosť musí byť zrušená. [5]

- Miera výnosov z neinvestičnej dotácie na celkových prevádzkových výnosoch z hlavnej činnosti

$$A_{NID} = (NID / NIP) \times 100$$

Kde: NID – neinvestičná dotácia

NIP – neinvestičné príjmy

- tento ukazovateľ jednoznačne ukazuje, koľko rozpočtových prostriedkov bolo poskytnutých na činnosť rozpočtovej organizácie. [5]

- Rentabilita nákladov doplnkovej činnosti

- tento ukazovateľ vypočítame ako pomer hospodárskeho výsledku z doplnkovej činnosti a nákladov doplnkovej činnosti.

- Miera pokrytia straty z hlavnej činnosti doplnkovou činnosťou

- tento ukazovateľ sa počíta len v prípade straty z hlavnej činnosti. [5]

2.1.2.2 Pomerové ukazovatele

Z pomerových ukazovateľov môže organizácia použiť:

- Tržby/ počet zamestnancov
- Osobné náklady/ počet zamestnancov
- Odpisy/ výnosy
- Osobné náklady/ výnosy
- Mzdové náklady/ počet zamestnancov
- Náklady/ výnosy jednotlivých činností
- Dotácie/ výnosy [5]

2.1.2.3 Ukazovatele likvidity

V neziskových organizáciách sa využívajú najmä ukazovatele pohotovej a hotovostnej likvidity. [5]

Hotovostná likvidita = peniaze / krátkodobé záväzky

Pohotovostná likvidita = peniaze + pohľadávky / krátkodobé záväzky

V obidvoch ukazovateľoch by sa ich hodnota v neziskových organizáciách mala pohybovať okolo 1. [5]

2.1.2.4 Cash flow

Cash flow predstavuje pohyb peňažných prostriedkov za určité obdobie , ktoré súvisia s činnosťou organizácie a často tu nastáva časový nesúlad medzi jednotlivými položkami. [5]

V rozpočtových organizáciách by mala byť splnená podmienka každodennej likvidity , preto je treba rozlišovať peňažné toky prevádzkové a investičné. [5]

Na finančnú situáciu neziskových organizácií sa kladie dôraz najmä pri poskytovaní prostriedkov z Európskej Únie. V týchto organizáciách sa často vyskytuje pojem kofinancovanie, čo znamená že prostriedky z Európskej Únie dostávajú s časovým oneskorením. Do získania týchto prostriedkov, musia začať financovať svoju činnosť z iných zdrojov. Väčšina týchto organizácií nemá dostatok voľných finančných prostriedkov na predfinancovanie svojich projektov, preto môžu skúsiť požiadať napríklad o bankový úver, samozrejme len so súhlasom svojho zriaďovateľa. [5]

2.2 Rozpočtovanie

Základným a najdôležitejším nástrojom finančného plánovania je rozpočet. **„Rozpočet je plán činnosti organizace na určité období vyjádřený v peněžních jednotkách. V rozpočtu neziskové organizace se musí najít, kolik peněz bude potřebovat k zajištění své činnosti a z jakých zdrojů tyto peníze hodlá získat.“** V tejto definícii je vidieť veľká návaznosť plánovania rozpočtu na strategické plánovanie organizácie. [7]

Stejskalová (2006) tvrdí, že v oblasti neziskových organizácií má rozpočtovanie svoje opodstatnenie zvlášť v súvislosti s využívaním verejných zdrojov k financovaniu činnosti. [9]

Rozpočet príspevkových organizácií musí byť zostavený ako vyrovnaný. Hlavný rozpočet príspevkovej organizácie obsahuje náklady a výnosy, ktoré súvisia len s jej hlavnou činnosťou. Tieto organizácie sú tiež povinné viesť oddelené účtovníctvo v hlavnej činnosti a doplnkovej činnosti. [9]

Dôvody zostavovania rozpočtu:

- Vývoj organizácie; Každá organizácia by mala mať definované svoje poslanie a v návaznosti na neho taktiež svoje zásady a ciele, ktoré sa pomocou rozpočtu konkretizujú v jednotlivých činnostiach a vyjadrujú ich hodnotu v univerzálnych peňažných jednotkách.
- Plánovanie; Rozpočet je nedeliteľnou súčasťou plánovacieho procesu. Ide o predpoklad, koľko peňažných prostriedkov sa získa, aby v danom období mohli byť dosiahnuté plánované ciele.
- Riadenie a hodnotenie činností organizácie; V priebehu daného obdobia slúži rozpočet k porovnávaniu predpokladov so skutočnosťou, porovnávajú sa teda pôvodné predpoklady a výstupy z účtovnej evidencie organizácie. Toto je základom finančného riadenia organizácie, kedy firma zisťuje či má dostatok financií na zabezpečenie činnosti organizácie, či môže okruh svojich činností zväčšiť alebo naopak obmedziť určité poskytované činnosti.
- Získavanie prostriedkov (fundraising); Aby toto získavanie prostriedkov bolo úspešné a efektívne, je treba zostaviť reálny rozpočet. Potenciálnym darcom môže organizácia v tomto prípade veľmi jasne a presne ukázať, na aké činnosti budú ich prostriedky využité.
- Kalkulácie a účtovníctvo; Ide o nenahraditeľný nástroj pre testovanie kvalitného rozpočtu. Taktiež všetky účtovné zápisy musia byť v každej organizácii zachytené v účtovnom systéme. [7]

Základné typy rozpočtov v neziskových organizáciách:

- Programový rozpočet – podľa danej činnosti organizácie býva rozdelený do jednotlivých programov, zachytáva výnosy a náklady v danom období nezávisle na finančných tokoch
- Zdrojový rozpočet – je dôležitý pri viacdrojovom financovaní; určuje z ktorých zdrojov sa budú hradiť ktoré náklady
- Rozpočet finančných tokov – ide o rozpočet vzťahujúci sa ku skutočným finančným tokom prostriedkov [5]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PROFIL NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE „CENTRUM VOLNÉHO ČASU“

Centrum voľného času v Dubnici nad Váhom bolo zriadené ako rozpočtová organizácia mestom Dubnica nad Váhom, za účelom poskytovania výchovno – vzdelávacej, záujmovej a rekreačnej činnosti nielen pre deti, ale aj rodičov a ostatných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase. Sídlo organizácie sa nachádza na adrese: Pod hájom 1356/133 v Dubnici nad Váhom. V súčasnej dobe je za chod organizácie zodpovedná Mgr. Eva Bočincová, ktorá je od roku 2004 jeho riaditeľkou. [11]

3.1 História vzniku

Do sféry základného školstva v Dubnici nad Váhom je možné prirátat' aj Dom detí a mládeže, pre ktorý boli v závodoch K. Vorošilova uvoľnené priestory a od roku 1958 mal už aj svoju vlastnú budovu. Do roku 1963 plnila táto inštitúcia svoju úlohu pre celý okres Ilava a neskôr do roku 1972 aj pre okres Považská Bystrica. Usporadúvala rôzne športové a technické akcie, turistiku, taktiež aj prírodné a spoločenské podujatia. V roku 1992 navštevovalo Dom detí a mládeže 545 detí, ktoré mohli uplatňovať svoje nadanie a kreativitu v 31 krúžkoch. V tomto období mala inštitúcia 7 riaditeľov. V roku 1969 na podnet F. Brunovského začala priamo v areáli Domu detí a mládeže fungovať aj Stanica mladých prírodovedcov, ktorá od roku 1988 mala vlastný areál s dobrými podmienkami. Stanicu viedol Š. Palček, podmienky boli vytvorené aj pre chov zvierat a boli vytvorené viaceré prírodné odbory podľa záujmu mládeže. Od roku 1998 až do roku 2003 bol riaditeľom Mgr. Pavol Mázik, pod ktorého vedením pracovalo v zariadení 18 krúžkov s 491 deťmi. V roku 2003 bola riadením Centra voľného času poverená Mgr. Eva Bočincová, ktorá sa o rok neskôr stala riaditeľkou tejto organizácie a na tomto mieste zotrvala dodnes. [11]

3.2 Základné údaje o organizácii

Centrum voľného času v Dubnici nad Váhom plní svoje funkcie v oblasti neformálneho vzdelávania detí i mládeže, najmä tým, že ponúka pestré aktivity využitia voľného času detí i mládeže. V Centre voľného času sa stretávajú všetky deti bez výnimky- či už ide o deti zdravé, postihnuté, problémové. [11]

Od roku 2003 vzrástol počet detí zo 491 na 832 v 37 krúžkoch a na celomestských akciách (Deň Země, Rozprávkový les, Živý Betlehem,...) sa ročne zúčastní až 9000 detí a rodičov. [11]

Centrum voľného času sídli v budove, ktorá je vo vlastníctve mesta Dubnica nad Váhom. Ide o priestory po Základnej škole na Partizánskej ulici, kapacita zariadenia je 500 detí na týždeň a z tohto dôvodu je priestorove vybavenie na uvedený počet detí vyhovujúce. Zariadenie pozostáva zo 7 klubovní, 2 kuchyniek, 3 skladových miestností, 3 kancelárií, 3 šatní, 5 sociálnych zariadení, 2 malých telocviční 1 veľkej telocvične. Sociálne zariadenia v priestoroch Centra voľného času i telocvične a dielní sú zastarané nevyhovujú hygienickým potrebám, taktiež v zariadení chýbajú sprchy pre zamestnancov. V organizácii je zriadená i chovná stanica pre zvieratá, o ktorú sa starajú chovatelia. Z dôvodu častých návštev tejto organizácie ľudí s rôznymi druhmi postihnutia, chýbajú bezbariérové vstupy do budovy. [11]

V dnešnej dobe pracuje v organizácii spolu 15 zamestnancov, z čoho 9 pedagogických a 6 nepedagogických zamestnancov. Z celkového počtu 9 pedagogických zamestnancov, v súčasnosti 1 je na materskej dovolenke a zo 6 nepedagogických, 2 pracujú na administratívnych záležitostiach organizácie a 4 sú zodpovední za prevádzkové činnosti. (viď tabuľka). Pedagogickí zamestnanci Centra voľného času sa neustále venujú svojmu ďalšiemu vzdelávaniu, ide o štúdium cudzieho jazyka, výpočtovú techniku, ako aj účasť na rôznych seminároch a školeniach. [11]

Tab. 1 – Počet zamestnancov v organizácii [vlastné spracovanie]

ZAMESTNANCI		POČET
Pedagogickí zamestnanci		9
Nepedagogickí zamestnanci		6
Z toho:	Administratívni zamestnanci	2
	Prevádzkoví zamestnanci	4
Celkový počet zamestnancov v organizácii		15

3.3 Zájmové krúžky a prezentácia CVČ na verejnosti

Centrum voľného času ponúka pre deti a mládež širokú paletu rôznych zájmových krúžkov a kurzov. V školskom roku 2008/2009 bolo otvorených 38 zájmových útvarov a bolo organizovaných ďalších 15 príležitostných aktivít, na ktorých sa celkovo zúčastnilo 4 471 detí. Organizácia uskutočnila v tomto školskom roku spolu až 23 celomestských akcií, na ktorých sa zúčastnilo okolo 7 662 detí a dospelých. Počas letných prázdnin poskytuje Centrum voľného času letné a prímestské tábory, v tomto roku poskytlo služby pre cca 152 detí a dospelých. [11]

Z celkového počtu 38 krúžkov, patria medzi najobľúbenejšie:

- Praktické dievča
- Turistický krúžok
- Aranžovanie a viazanie kvetín
- Tanečný Tweety, Tweety junior
- Ľudové remeslá
- Cvičenie pre ženy a dievčatá
- Malý umelec
- Počítačový krúžok
- Malá kuchárka
- Jazdecký krúžok
- Anglický jazyk pre materské školy
- Chovateľský krúžok
- Športový krúžok – stolný tenis, basketbal
- Balet

[11]

Prezentácia školy na verejnosti:

- Prezentácia na celomestských akciách usporiadovaných CVČ
- Prezentácia na celomestských akciách poriadaných mestom Dubnica nad Váhom
- Prezentácia v médiách – MY Obzor, Dubnické noviny, TV Považie
- Prezentácia na www.cvcub.edu.sk
- Prezentácia na fórach v rámci Slovenska – Program Mládež, Iuventa, Asociácia CVČ [11]

3.4 Finančné a hmotné zabezpečenie

Finančné prostriedky, ktoré organizácie získala v školskom roku 2008/2009 sú uvedené v internom dokumente v Správe o výchovno – vzdelávacej činnosti a sú nasledovné:

- 1) „*FINANČNÉ PROSTRIEDKY PRIJATÉ Z DOTÁCIE – Mesto Dubnica nad Váhom na základe zákona NR SR č. 523/2004 Z. z., zákona č. 583/2004 Z. z., zákona č. 597/2003 Z. z. všetko v platnom znení a v súlade s rozpočtom mesta poskytuje mesačne dotáciu finančných prostriedkov pre originálne kompetencie podľa schváleného rozpočtu centra voľného času.*“
- 2) „*FINANČNÉ PROSTRIEDKY PRIJATÉ ZO VZDELÁVACÍCH POUKAZOV vo výške 2 495,60€ boli použité na položke 63 – Tovary a služby, na úhradu energií – pol. 632 – elektrická energia, tepelná energia, vodné a stočné, telefóny.*“
- 3) „*FINANČNÉ PROSTRIEDKY ZÍSKANÉ OD RODIČOV, ICH ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCOV, PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB vo výške 17 618,26€ boli použité na položke 63 – Tovary a služby, konkrétne časť na úhradu energií, knihy, vývoz hnoja, krmivo, všeobecný materiál na krúžky (aranžérsky materiál, papier, toner, výrobky potravinárskeho priemyslu, kostýmy), očkovanie zvierat, podkovač, preprava.*“ [11]

Celkový príjem v období 1. 9. 2008 – 31. 8. 2009 znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 2 – Celkový príjem za zariadenie [vlastné spracovanie]

PRÍJEM CELKOVO ZA ZARIADENIE	174 362,20€
z toho na osobné náklady	122 419,88€
na prevádzkové náklady	25 621,18€
prenos z roku 2008	4 803,50€
Dotácia – vzdelávacie poukazy	2 495,60€
Dotácia – vedomostné súťaže	1 400,55€
Vlastné príjmy zariadenia	17 618,26€
Program Mládež - Európska dobrovoľnícka služba	3,23€

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť celkový výdaj v období 1. 9. 2008 – 31. 8. 2009.

Tab. 3 – Celkový výdaj za zariadenie [vlastné spracovanie]

VÝDAJ CELKOVO ZA ZARIADENIE	180 187,44€
pol.: 61+ 62 mzdové náklady + odvody	124 293,78€
pol.: 63 tovary a služby	55 733,09€
z toho 631 - cestovné náhrady	254,47€
632 - energie	23 592,15€
633 - materiál	12 935,64€
634 - dopravné	550,00€
635 - rutinná a štandardná údržba	1 585,57€
636 - nájomné	414,47€
637 - služby	16 400,79€
pol.: 642 odchodné, odstupné, náhrady za PN	160,57€

4 ANALÝZA ZÁKLADNÝCH ÚČTOVNÝCH DOKUMENTOV A CELKOVÉHO STAVU HOSPODÁRSTVA

Na základe účtovných výkazov poskytnutých organizáciou Centrum voľného času som sa rozhodla tieto účtovné dokumenty horizontálne aj vertikálne zanalyzovať. Vo vertikálnej analýze som zo všetkých účtovných výkazov vybrala najdôležitejšie položky, vďaka ktorým si vytvoríme predstavu o majetku organizácie, zdrojoch krytia, nákladoch a výnosoch a taktiež o príjmoch a výdajoch. Následne v horizontálnej analýze porovnam vývoj týchto položiek v jednotlivých obdobiach, konkrétne v rokoch 2007, 2008 a 2009 s uvedením príčin, ktoré tieto zmeny spôsobili.

Nakoľko Slovenská republika prešla v roku 2009 na €, hodnoty za roky 2007 a 2008 som prepočítala zo slovenských korún na € konverzným kurzom 30,126 platným ku dňu 1.1.2009.

4.1 Analýza rozvahy

V prvom rade si prejdeme rozvahou aby sme si spravili predstavu o majetkovej štruktúre a jej zdrojoch krytia. Zistíme ako sa vyvíjali aktíva a pasíva v jednotlivých rokoch a objasním prírastky alebo úbytky hodnôt jednotlivých položiek.

4.1.1 Aktíva

Organizácia má aktíva rozdelené na obežný a neobežný majetok. Do neobežného majetku spadá dlhodobý nehmotný majetok, dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý finančný majetok. Táto rozpočtová organizácia nevykazuje žiadny dlhodobý nehmotný ani finančný majetok, preto sa v rozvahe vo všetkých 3 sledovaných obdobiach vyskytuje 0. V dlhodobom hmotnom majetku účtuje organizácia o pozemkoch, stavbách a samostatných hnutel'ných veciach a súboroch hnutel'ných vecí. Celková suma aktív v roku 2009 evidentne vzrástla, čo bola spôsobené pohybom na účte pozemkov a stavieb. V roku 2009 bola organizácii Centrum voľného času od mesta Dubnica nad Váhom zverená do správy telocvičňa aj s príľahlým pozemkom. Telocvičňa mala hodnotu 36 211,45 € a pozemok 6 194,69€. Preto hodnota neobežného majetku na konci výrazne stúpla. Na účte samostatných hnutel'ných vecí a súborov hnutel'ných vecí môžeme sledovať klesajúcu tendenciu, ktorú spôsobuje každoročné odpisovanie jednotlivých druhov majetku.

V obežnom majetku hrá najdôležitejšiu úlohu finančný majetok. Zásoby nemá organizácia žiadne, pohľadávky sú takisto nulové, iba v roku 2009 je ich hodnota 0,01, čo je zanedbateľná čiastka, ktorá bola spôsobená prechodom na novú menu.

Čo sa týka finančného majetku, najväčšie rozdiely medzi hodnotami v jednotlivých rokoch je vidieť v roku 2008, kedy hodnota výrazne klesla a o rok na to, výrazne stúpla. Pohyby nastali najmä na bežných účtoch, kedy v roku 2007 dosahoval tento účet hodnotu 12 015,12€, v ďalšom roku klesla o 84,3% a v roku 2009 stúpla o 89,4% oproti roku 2008. Tieto zmeny boli spôsobené prechodom Slovenskej republiky v roku 2009 na €. V roku 2007 a 2009 tvorili zostatky na účtoch zostatok SF a peniaze na mzdy. Nakoľko v decembri 2008 boli mzdy zamestnancov za tento mesiac vyplatené, na účte sa nachádza iba zostatok SF. Preto je hodnota účtu v tomto roku taká nízka. Dôležitou položkou vo finančnom majetku sú tiež ceniny, ktoré tvoria stravné lístky zamestnancov organizácie.

Poslednou položkou v aktívach sú dohadné účty aktívne, ktoré sa v roku 2007 v organizácii vôbec nevyskytujú, nakoľko všetky transakcie boli v danom roku vysporiadané. V roku 2008 hodnota týchto účtov dosiahla 995,81€, o rok neskôr táto hodnota činila už len štvrtinu z predchádzajúceho roku.

Tab. 4 – Súhrnná tabuľka aktív [vlastné spracovanie]

Súvaha – aktíva v €		2007	2008	2009
	AKTÍVA CELKOM	69.408,48	59.118,37	118.642,43
A.	NEOBEŽNÝ MAJETOK	56.429,66	56.031,33	98.285,11
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok	0	0	0
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok	56.429,66	56.031,33	98.285,11
A.II.1.	Pozemky	47.898,82	47.898,82	54.093,51
2.	Stavby	7.900,15	7.700,99	43.912,44
3.	Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	630,68	431,52	279,16
A.III.	Dlhodobý finančný majetok	0	0	0
B.	OBEŽNÝ MAJETOK	12.978,82	2.091,22	20.135,88
B.I.	Zásoby	0	0	0
B.II.	Pohľadávky	0	0	0,01
B.III.	Finančný majetok	12.978,82	2.091,22	20.135,87
C.III.1.	Ceniny	630,68	199,16	2.321,10
2.	Bežné účty finančných fondov	331,94	0	0
3.	Ostatné bežné účty	12.016,12	1.892,05	17.814,77
C.IV.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci	0	0	0
C.V.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci - krátkodobé	0	0	0
C.VI.	Prostriedky rozpočtového hospodárenia	0	0	0
C.VII.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice	0	0	0
C.VIII.	Prechodné účty aktívne	0	995,81	221,44

4.1.2 Pasíva

V rozvahe pasív rozlišuje organizácia vlastné zdroje a cudzie zdroje. Vlastné zdroje financovania organizácie sú také, ktoré si vytvorila sama vlastnou činnosťou, naproti tomu cudzie zdroje financovania vyjadrujú záväzky organizácie voči ostatným subjektom.

Súvaha - pasíva v €		2007	2008	2009
	PASÍVA CELKOM	69.408,48	59.118,37	118.642,4 3
A.	VLASTNÉ ZDROJE KRYTIA	57.060,35	-12.779,66	-8443,07
A.I.	Fondy účtovnej jednotky	58.122,55	0	0
A.II.	Výsledok hospodárenia	-1.062,20	-12.779,66	-8443,07
A.III.	Zdroje krytia prostr. rozpočtového hosp.	0	0	0
B.	ZÁVÄZKY	12.348,13	70.703,05	127.085,5 0
B.I.	Rezervy	0	12.746,46	11.070,39
B.II.	Dlhodobé záväzky	365,13	663,88	578,29
B.II.1.	Záväzky zo sociálneho fondu	365,13	663,88	578,29
B.III.	Krátkodobé záväzky	11.983,00	1.228,17	17.151,71
B.III.1.	Zamestnanci	6.837,95	0	10.284,64
2.	Dodávatelia	0	0	0,03
3.	Záväzky s inštitúciami SZ a ZP	4.149,24	0	5.521,70
4.	Ostatné priame dane	663,88	0	1.205,71
5.	Iné záväzky	331,94	0	139,63
6.	Transfery a ostatné zúčtovania so subjektami mimo VS	0	1.228,17	0
B.IV.	Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	56.064,53	98.285,11
B.V.	Bankové úvery a výpomoci	0	0	0
B.VI.	Prechodné účty pasívne	0	1.194,98	0
B.VII.	Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice	0	0	0

Tab. 5 – Súhrnná tabuľka pasív [vlastné spracovanie]

V Centre voľného času v Dubnici nad Váhom sú vo vlastných zdrojoch krytia fondy a výsledok hospodárenia. O fondoch môžeme hovoriť iba v súvislosti s rokom 2007, kedy organizácia vykazovala 58 122,55€ a to na fonde dlhodobého majetku, v ďalších rokoch však na týchto fondoch účtované nebolo.

Najdôležitejšou položkou vo vlastných zdrojoch je výsledok hospodárenia. V roku 2007 dosiahol výsledok hospodárenia zápornú hodnotu – 1 062,21€, v roku 2008 to bolo – 2 290,38€ ale organizácia mala ešte nevysporiadaný výsledok hospodárenia z minulých

rokov vo výške 10 489,28€, čiže po súčte týchto dvoch položiek dostávame celkový výsledok hospodárenia za rok 2008 a ten činil – 12 779,66€. Rok 2009 bol pre organizáciu čo sa týka výsledku hospodárenia priaznivejší. Dosiahli zisk vo výške 4 301,10€, no napriek tomu, že sa tu opäť vyskytuje nevysporiadaný výsledok hospodárenia z minulých rokov, je celkový výsledok hospodárenia záporný a to vo výške -8 443,07€.

Druhou dôležitou časťou pasív sú cudzie zdroje krytia, teda záväzky. Najdôležitejšími účtami v tejto skupine sú rezervy, dlhodobé a krátkodobé záväzky.

Rezervy sú tvorené nevyčerpanou dovolenkou zamestnancov, dlhodobé záväzky tvoria záväzky zo sociálneho fondu. Rozpočtová organizácia Centrum voľného času tvorí povinne 4 účty, a to príjmový, výdavkový, sociálny fond a mimorozpočtový účet, na ktorý prichádzajú dotácie z Úradu práce. Príjmový a výdavkový účet musia na konci roka vykazovať vždy 0, ak zostane na výdavkovom zostatok, musí sa previesť do sociálneho fondu, z ktorého sa potom vyplatia mzdy.

Čo sa týka krátkodobých záväzkov, najvýznamnejšími položkami sú záväzky k zamestnancom a k inštitúciám SZ a ZP. Celková hodnota krátkodobých záväzkov má kolísavý charakter. V roku 2007 dosahovali tieto záväzky 11 983€, o rok neskôr klesli o takmer 90% a v roku 2009 opäť vzrástli až o 93% oproti predchádzajúcemu roku. Takmer všetky účty v krátkodobých záväzkoch vykazujú 0. Tieto výkyvy boli spôsobené prechodom Slovenskej republiky na novú menu € a totak, že mzdy zamestnancov za december 2008 im boli vyplatené už v decembri 2008 a nie až v januári nasledujúceho roku. Tým pádom organizácii nemohli vzniknúť žiadne záväzky.

Na účte Prechodné účty pasívne bolo účtované len raz a to v roku 2008 celková suma 1 194,98€. Táto suma predstavovala zostatok sociálneho fondu.

4.2 Analýza Výkazu ziskov a strát

Rozpočtová organizácia Centrum voľného času používa od 1.1.2008 odlišný spôsob účtovania ako v predchádzajúcich rokoch, preto hodnoty jednotlivých čísel v nákladoch sú uvedené iba v základných kategóriách, nie sú rozvedené na podkategórie. Porovnanie na základe týchto základných kategórií je však možné uskutočniť. Opačná situácia nastáva pri výnosoch, kedy na základe odlišného spôsobu účtovania, organizácia nevykazovala žiadne

výnosy, pretože účtovala iba pomocou 4- kových účtov. Porovnanie výnosov teda usku-
točným iba za rok 2008 a 2009.

4.2.1 Náklady

Tab. 6 – Súhrnná tabuľka nákladov [vlastné spracovanie]

VZaS - náklady v €		2007	2008	2009
	NÁKLADY CELKOM	148.775,14	197.968,53	223.257,65
A.I.	Spotrebované nákupy	25.459,74	25.160,99	41.192,14
A.I.1.	Spotreba materiálu		12.580,50	10.470,64
A.I.2.	Spotreba energie		12.580,50	30.721,50
A.II.	Služby	11.219,54	14.173,80	12.244,21
A.II.1.	Opravy a udržiavanie		1.128,60	1.665,88
2.	Cestovné		365,13	266,04
3.	Ostatné služby		12.680,07	10.312,29
A.III.	Osobné náklady	111.232,82	122.850,69	138.233,78
A.III.1.	Mzdové náklady		90.586,20	102.973,60
A.III.2.	Zákonné sociálne poistenie		30.306,04	33.040,99
A.III.3.	Ostatné sociálne poistenie		796,65	644,76
A.III.4.	Zákonné sociálne náklady		1.161,78	1.574,43
A.IV.	Dane a poplatky	0	0	13,27
A.IV.1.	Ostatné dane a poplatky	0	0	13,27
A.V.	Ostatné náklady na prevádzkovú čin- nosť	0	0	0
A.VI.	Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej a finančnej činnosti zú- čtovanie časového rozlíšenia	630,68	13.144,80	11.597,40
A.VI.1.	Odpisy DNM a DHM		398,33	527,01
2.	Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti		12.746,46	11.070,39
A.VII.	Finančné náklady	232,36	265,55	206,68
A.VII.1	Ostatné finančné náklady		265,55	206,65
A.VII.2	Kurzové straty		0	0,03
A.VIII.	Mimoriadne náklady	0	0	0
A.IX.	Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	0	22.372,70	19.770,17
A.IX.1.	Náklady z odvodu príjmov	0	22.372,70	19.770,17

Položka Spotrebované nákupy má v rokoch 2007 a 2008 takmer rovnakú hodnotu, v roku 2009 vidíme nárast tejto položky o 40%. Príčinu môžeme hľadať v podkategórii Spotreba energie, ktorá sa nám v roku 2009 rapídne zvýšila, čo bolo spôsobené nárastom aktív, kedy organizácia dostala do správy telocvičňu. Dovtedy sa energie platili iba za budovu, v ktorej sídlo Centrum voľného času, no od tohto roku už platili aj za spotrebu energie v telocvični.

V položke Služby nenastali žiadne viditeľné zmeny. Zaujímavosťou je, že nepatrne vzrástla v roku 2009 položka Opravy a udržiavanie, kedy sa opravovali WC v organizácii.

Najvýznamnejšou položkou v nákladoch sú osobné náklady, ktoré tvorili v roku 2007 až 75% všetkých nákladov a v rokoch 2008 a 2009 sa táto hodnota pohybovala okolo 62%. V osobných nákladoch sú najdôležitejšie mzdové náklady, ktoré majú stúpajúcu tendenciu, čo je spôsobené každoročným zvyšovaním miezd o 1% a v roku 2009 došlo aj k novelizácii zákona, ktorá upravuje platy pedagogických pracovníkov. Logicky sa so zvyšujúcimi mzdovými nákladmi zvyšuje zákonné sociálne poistenie za zamestnancov.

Hodnoty položiek Odpisov majú klesajúcu tendenciu, čo je samozrejmé, pretože každým rokom sa všetky prístroje odpisujú.

Poslednou položkou v nákladoch sú Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov. Pod pojmom náklady na transfery rozumieme sumu všetkých výdavkov a pojem náklady z odvodu príjmov vyjadruje sumu celkových príjmov odvedených na Mestský Úrad. Táto položka mala podobný charakter, v roku 2009 sa mierne znížila.

4.2.2 Výnosy

Vzhľadom k tomu, že v roku 2007 bol v organizácii využívaný iný spôsob účtovania ako teraz, budem pri analýze brať do úvahy iba údaje o výnosoch za roky 2008 a 2009.

Centrum voľného času ako rozpočtová organizácia ponúka širokú paletu rôznych záujmových krúžkov a kurzov. Tržby, ktoré organizácia získala z krúžkov, prednášok a prenájmu budov sú zobrazené v položke Tržby za vlastné výkony a tovar. Hodnota tejto položky nemala v týchto rokoch príliš kolísavý charakter, pohybovala sa okolo 20 000€, vždy v závislosti od množstva ponúkaných služieb.

Položka Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti sa výrazne nemenilo, v roku 2009 sa zvýšilo zúčtovanie rezerv o 19% oproti predchádzajúcemu roku.

Z celkových výnosov je pre organizáciu najdôležitejšia položka Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov, ktoré v roku 2008 tvorili 83% celkových výnosov a v roku 2009 táto hodnota dosahovala až takmer 86%. V roku 2008 sa na tejto hodnote najväčšou mierou podieľal účet Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo VÚC, ide vlastne o peniaze, ktoré určí zriaďovateľ organizácii na prevádzku, tá ich však musí previesť späť

na účet mesta a to ho následne prevedie späť na organizáciu. Toto vrátenie finančných prostriedkov organizácia účtuje ako výnos. V roku 2009 mal najväčšiu hodnotu účet Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo VÚC z dôvodu už spomínanej telocvične, ktorú dostala organizácia do správy. Ide o budovu, preto v tejto súvislosti hovoríme o kapitálovom transfere.

Tab. 7 – Súhrnná tabuľka výnosov [vlastné spracovanie]

VZaS - výnosy v €		2007	2008	2009
VÝNOSY CELKOM			195.744,54	227.558,77
B.0.	Tržby za vlastné výkony a tovar		21.609,24	19.273,32
B.0.1.	Tržby z predaja služieb		21.609,24	19.273,32
B.I.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob		0	0
B.II.	Aktivácia		0	0
B.III.	Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov		0	0
B.IV.	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti		763,46	487,77
B.IV.1.	Tržby z predaja materiálu		0	60
B.IV.2.	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti		763,46	427,77
B.V.	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia		10.356,50	12.759,44
B.V.1.	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek		10.356,50	12.759,44
B.VI.	Finančné výnosy		0	9,37
B.VI.1.	Úroky		0	9,08
B.VI.2.	Kurzové zisky		0	0,29
B.VII.	Mimoriadne výnosy		0	0
B.VIII.	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v štátnych RO a PO		0	0
B.IX.	Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VUC a v rozpočtových a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VUC		163.015,33	195.028,87
B.IX.1.	Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo VUC v RO a PO zriadených obcou alebo VUC		157.372,37	0
B.IX.2.	Výnosy z kapitálových transferov z rozpočtu obce alebo VUC v RO a PO zriadených obcou alebo VUC		398,33	188.554,03
B.IX.3.	Výnosy samosprávy z bežných transferov zo SR a od iných subjektov VS		3.983,27	3.522
B.IX.4.	Výnosy samosprávy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo VS		1.261,37	2.952,84

4.3 Analýza príjmov a výdavkov

Analýza príjmov a výdavkov je pre neziskovú organizáciu veľmi dôležitá, nakoľko je treba vedieť odkiaľ peňažné prostriedky prijíma a kam ich vydáva. V organizácii Centrum vol-

ného času je veľký rozdiel medzi príjmami a výdavkami, príjmy sú mnohokrát nižšie, preto si uvedieme čím to bolo spôsobené.

Pri analýze účtovných dokladov príjmov a výdavkov som zistila, že rozpočtová organizácia Centrum voľného času využíva niekoľko zdrojov financovania. Ide o nasledujúce zdroje: 41 – vlastné príjmy obce, 72 – mimorozpočtové prostriedky, 111 – rozpočtové prostriedky kapitoly, 1161 – Európsky sociálny fond, 1317 – prostriedky zo štátneho rozpočtu (nevyčerpané za predchádzajúci rok).

Pochopiteľne, najväčšiu časť tvorí zdroj 41 – vlastné príjmy obce. Zdroj 111 – rozpočtové prostriedky kapitoly nie sú prostriedky získané od zriaďovateľa ale napríklad od Školského krajského úradu a ide najmä o prostriedky na rôzne olympiády a vedomostné súťaže.

Po sčítaní príjmov aj výdavkov z jednotlivých zdrojov som dostala konečné hodnoty príjmov a výdavkov za jednotlivé roky, ktoré znázorňujú nasledujúce tabuľky.

4.3.1 Príjmy

Tab. 8 – Tabuľka príjmov bežného rozpočtu [vlastné spracovanie]

Príjmy bežného rozpočtu v €		2007	2008	2009
	PRÍJMY CELKOM	13.576,32	23.102,96	17.727
I.	Tuzemské bežné transfery v rámci VS zo štátneho rozpočtu	1.858,86	1.825,66	0
II.	Príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov	1.991,64	7.203,08	3.734
III.	Poplatky a platby za predaj výrobkov, tovarov a služieb	9.725,82	14.074,22	13.993

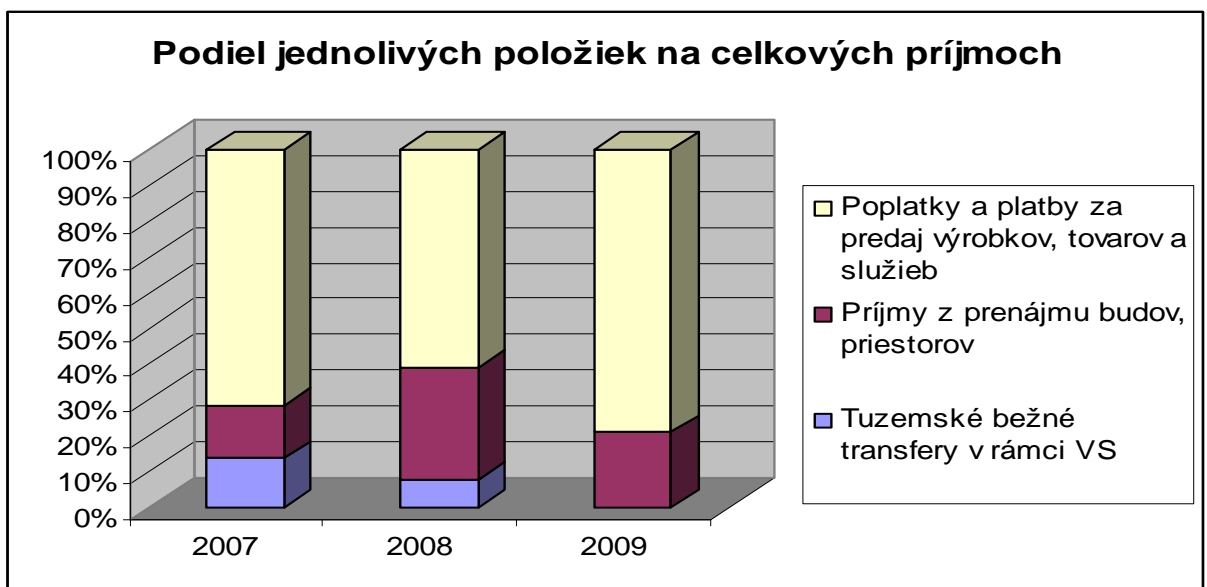
Z grafu môžem jednoznačne usúdiť, že najvýznamnejším zdrojom príjmov v tejto rozpočtovej organizácii sú Poplatky a platby za predaj výrobkov, tovarov a služieb. Činnosť organizácie sa sústreďuje na poskytovanie služieb, neprevádzkuje žiadnu doplnkovú činnosť. Platby za jednotlivé krúžky sú teda najdôležitejším zdrojom príjmov, ich podiel sa pohybuje okolo 70% na celkových príjmoch, v roku 2009 to bolo dokonca 79%.

Druhou dôležitou položkou sú Príjmy z prenajatých budov a priestorov. Nakoľko organizácia nerozširuje vo veľkom svoj majetok, ponúka relatívne stále na prenájom rovnaké pries-

tory, vidíme, že táto položka má pomerne stály charakter len s drobnými prírastkami alebo úbytkami. Najviac získala organizácia z prenájmu v roku 2008, kedy podiel tejto položky bol až 31% na celkových nákladoch.

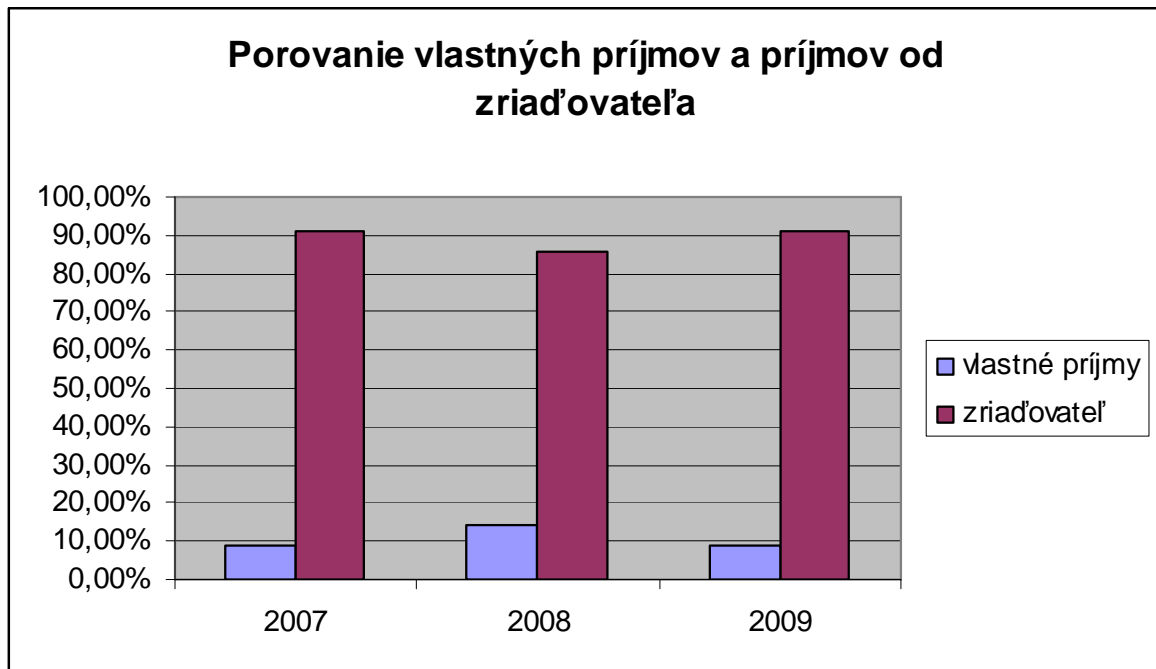
Zaujímavý priebeh má položka Tuzemské bežné transfery v rámci VS. V roku 2007 dosahovala takmer 14%, čo bolo v tom roku na úrovni príjmov z prenajatého majetku, v ďalšom roku klesala až klesla na hodnotu 8% a v roku 2009 má už táto položka nulovú hodnotu. Kolísavosť tejto položky je závislá od prerozdelenia prostriedkov, závisí koľko prostriedkov dostane organizácia na účet.

Pre lepšie znázornenie viď graf 2.

Graf 2 – Percentuálny podiel jednotlivých položiek na celkových príjmoch [vlastné spracovanie]

V grafe 2 som znázornila podiel príjmov organizácie na vlastných príjmoch. Nakoľko organizácia je zriadená ako rozpočtová, je samozrejmé, že najväčšia časť príjmov je od zriaďovateľa. Vlastné príjmy tvoria okolo 10% a príjmy od zriaďovateľa okolo 90% všetkých príjmov. Percentuálny podiel je znázornený v grafe 3.

*Graf 3 – Percentuálne porovnanie vlastných príjmov a príjmov od zriaďovateľa
[vlastné spracovanie]*

4.3.2 Výdavky

Tab. 9 – Tabuľka výdavkov bežného rozpočtu [vlastné spracovanie]

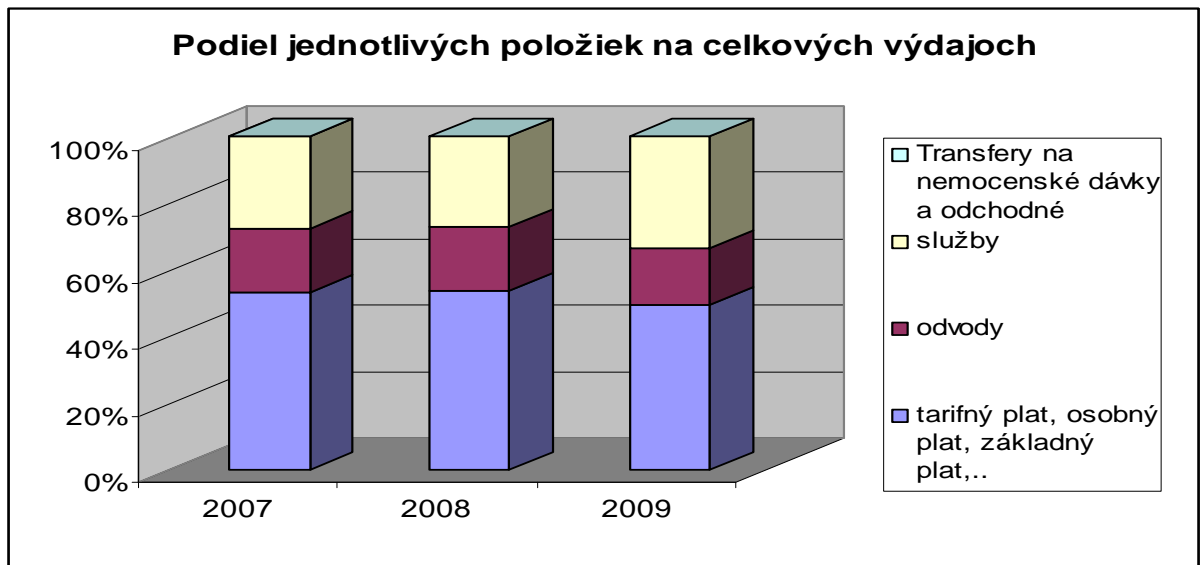
Výdavky bežného rozpočtu v €		2007	2008	2009
	VÝDAVKY CELKOM	155.347,53	162.550,62	194.501
I.	Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat,...	82.520,08	87.134,04	95.849
II.	Odvody	29.608,97	31.135,9	33.686
III.	Služby	43.218,48	44.147,91	64.783
IV.	Transfery na nemocenské dávky, odchodné	0	132,77	183

V rozmedzí 50 – 55% na celkových výdavkoch sa v rokoch 2007 – 2009 pohybovala najvýraznejšia položka, a to Tarifný plat, osobný plat, základný plat. Primárne, na to aby organizácia mohla naďalej fungovať, je nutné zabezpečiť dostatočné množstvo peňažných prostriedkov, nielen na základné mzdy ale tiež príplatky, ktoré do tejto položky spadajú.

Položka Služby sa tiež výrazne podieľala na celkových výdavkoch a to s podielom okolo 30% všetkých výdavkov. Medzi služby organizácia zahrnula energie, vodné a stočné, poš-

tové služby, stravovanie, interiérové vybavenie. Z vymenovaných služieb, najviac tvorili výdavky na energie, vo všetkých 3 rokoch to bolo viac ako 50%.

Odvody organizácie do zdravotnej a sociálnej poisťovne tvorili okolo 20% všetkých výdavkoch vo všetkých sledovaných obdobiach. Položka Bežné transfery na nemocenské dávky a odchodné sa v roku 2007 vôbec nevyskytovala, objavila sa v roku 2008 a 2009, kedy však nedosahovala ani 1% všetkých výdavkov organizácie.

Graf 4 – Percentuálny podiel jednotlivých položiek na celkových výdajoch [vlastné spracovanie]

5 ZHODNOTENIE VÝVOJA HOSPODÁRENIA NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE V ČASE

Nakoľko pre neziskovú organizáciu je omnoho ťažšie vypočítať ukazovatele jako pre výrobný podnik, snažila som sa vyrátať aspoň niekoľko, a to ukazovatele likvidity a prevádzkový prebytok. Ďalej si graficky znázorníme vývoj výsledku hospodárenia v jednotlivých rokoch.

5.1.1 Ukazovatele

Tab. 10 – Vývoj ukazovateľov likvidity v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]

Ukazovateľ	2007	2008	2009
Hotovostná likvidita	1,003	1,541	1,039
Pohotovostná likvidita	1,003	1,541	1,039

V neziskových organizáciách sa počítajú najmä hotovostná a pohotovostná likvidita. Vzhľadom k tomu, že organizácia nemá žiadne pohľadávky, hodnoty oboch likvidít sa nelíšia. Pri neziskových organizáciách je doporučená hodnota likvidít 1. Vypočítané hodnoty sa pohybujú okolo 1, v roku 2008 bola hodnota vyššia čo bolo spôsobené prechodom republiky na €, kedy organizácií zostalo málo peňazí, pretože všetky mzdy boli zamestnancom vyplatené.

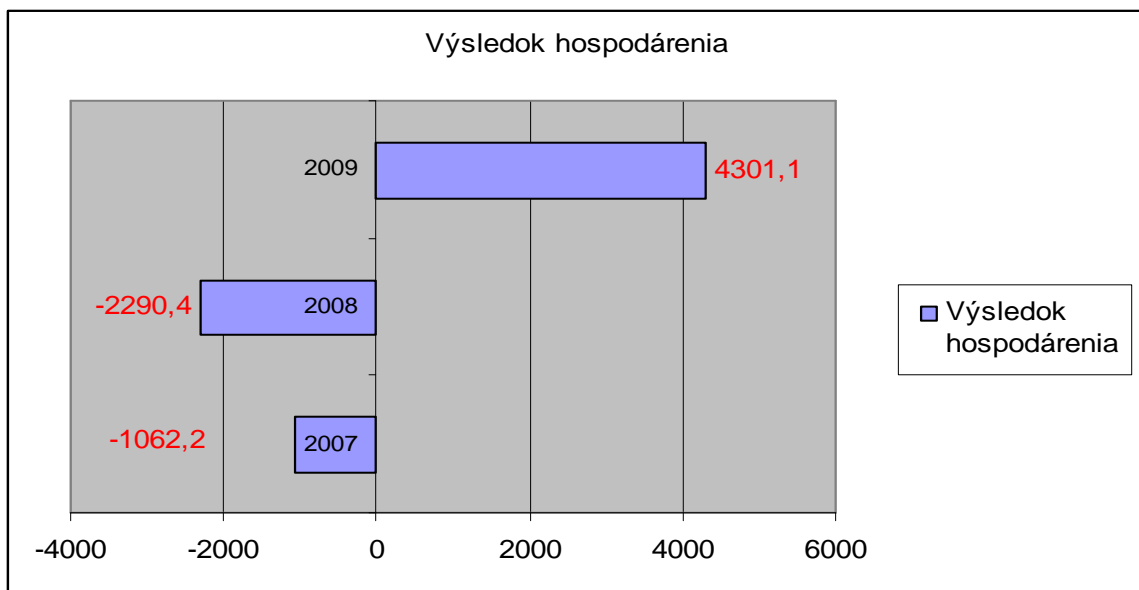
Tab. 11 – Vývoj ukazovateľa prevádzkového prebytku v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]

Ukazovateľ	2007	2008	2009
Prevádzkový prebytok	-141.771,21	-139.447,66	-176.774

Pri výpočte prevádzkového prebytku vychádzam z príjmov a výdavkov očistených o kapitálové príjmy a výdavky, z ktorých vypočítam rozdiel. Organizácia Centrum voľného času nezaznamenáva žiadne kapitálové príjmy ani výdaje, všetky sú iba bežné. V mojom prípade vyšli všetky hodnoty záporné, čo znamená, že organizácia nie je schopná pokryť svoje výdavky vlastnými príjmami. Nakoľko ide o rozpočtovú organizáciu, táto situácia sa

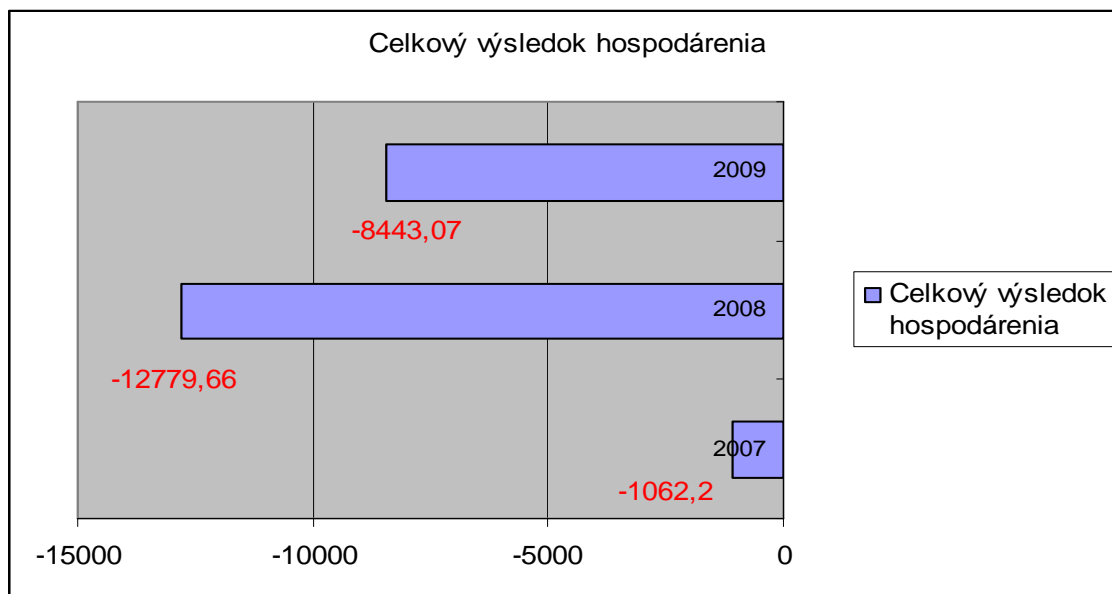
dala očakávať. Pri pozornej analýze príjmov a výdavkov je viditeľné, že príjmy organizácie zďaleka nedosahujú hodnoty výdavkov, môžeme teda skonštatovať, že organizácia je takmer úplne závislá na financovaní od iných subjektov. Tento deficit, ktorý vzniká medzi príjmami a výdavkami organizácia pokrýva prostriedkami, ktoré dostáva od svojho zriaďovateľa a tvoria takmer 90% všetkých príjmov.

5.1.2 Vývoj výsledku hospodárenia

Graf 5 – vývoj výsledku hospodárenia v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]

V grafe 4 som riešila, či organizácia dosahovala zisk (pri neziskových organizáciách hovoríme o zlepšenom výsledku hospodárenia) alebo stratu. Centrum voľného času dosiahlo v rokoch 2007 a 2008 stratu, v roku 2009 to bol zisk v hodnote 4301,1€. V celkovom výsledku hospodárenia však organizácia vykazovala vo všetkých troch rokoch hospodárenia stratu, pretože ku každému výsledku hospodárenia sa každý rok pripočítal nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Graf 6 – Vývoj celkového výsledku hospodárenia v rokoch 2007 – 2009 [vlastné spracovanie]

5.2 Rozpočet

Vzhľadom na to, že Centrum voľného času je zriadené ako rozpočtová organizácia, nie je ich primárnym cieľom dosahovanie zisku. Preto rozpočet na rok 2010 bol zostavený ako vyrovnaný, teda celková suma príjmov sa rovná celkovej sume výdajov, a to v hodnote 197 378€. Do dňa odovzdania mojej bakalárskej práce nebol ešte rozpočet na rok 2010 schválený mestským zastupiteľstvom, preto organizácia naďalej hospodári podľa 1/12 rozpočtu minulého roku.

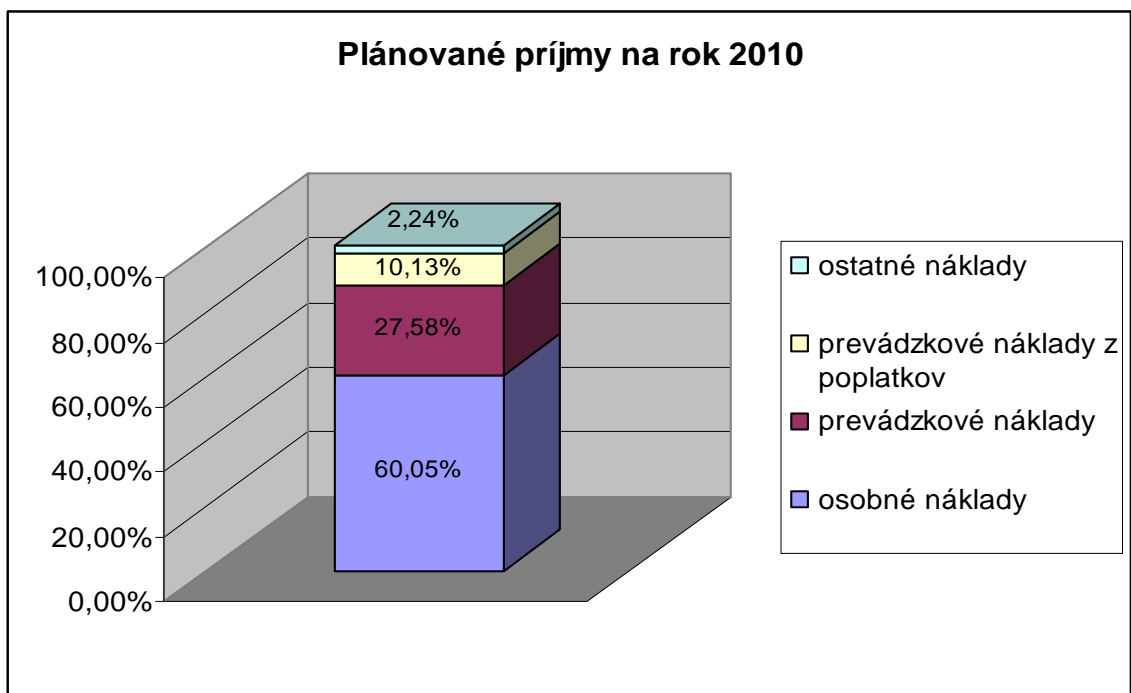
Tab. 12 – Plánované príjmy organizácie na rok 2010 [vlastné spracovanie]

1.	CVČ príjmy celkom za r. 2010 v €	197.378,00
2.	CVČ – na osobné náklady (od zriaďovateľa)	118.518,00
3.	CVČ – na osobné náklady (z ÚPSVaR)	0,00
4.	CVČ - na prevádzkové náklady (od zriaďovateľa)	54.427,00
5.	CVČ - na prevádzkové náklady prenos r. 2009	983,00
6.	CVČ - na prevádzkové náklady – havárie, opravy	0,00
7.	CVČ - na kapitálové f.p. účelovo viazané	0,00
8.	CVČ - na prevádzkové náklady (z poplatkov)	20.000,00
9.	CVČ - vzdelávacie poukazy – nenormatívne	2.000,00
10.	CVČ - KŠÚ - súťaže	1.450,00

Tab. 13 – Plánované výdaje organizácie na rok 2010 [vlastné spracovanie]

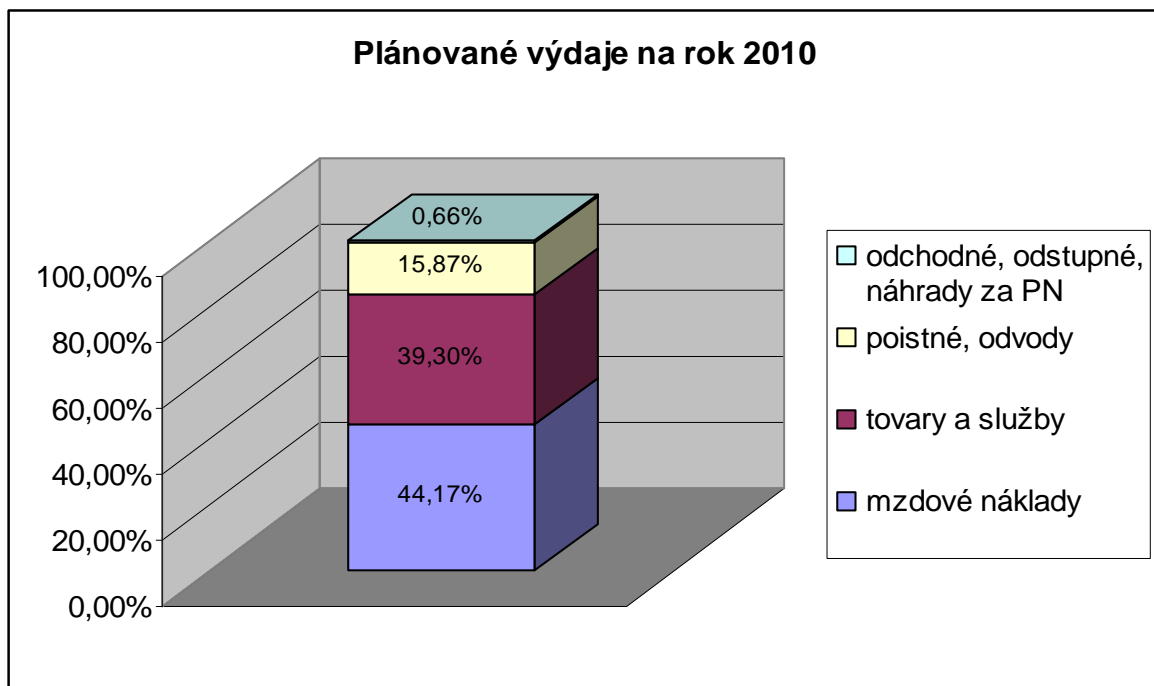
11.	CVČ výdaje celkom za r. 2010 v €	197.378,00
12.	Mzdové náklady	87.188,00
13.	Poistné, odvody	31.330,00
14.	Tovary a služby, z toho:	77.560,00
15.	- cestovné náhrady	200,00
16.	- energie celkom, z toho:	38.900,00
17.	na tepelnú energiu (vykurovanie)	31.000,00
18.	na ostatné energie	7.900,00
19.	- materiál	6.050,00
20.	- dopravné	1.000,00
21.	- nájom	250,00
22.	- rutinná a štandardná údržba	1.900,00
23.	- služby	29.260,00
24.	Odchodné, odstupné, náhrady za PN	1.300,00
25.	Kapitálové výdaje	0,00

Plánované príjmy a výdaje na rok 2010 v percentuálnom vyjadrení zobrazujú nasledujúce dva grafy.

Graf 7 – Percentuálne vyjadrenie príjmov na rok 2010 [vlastné spracovanie]

Z grafu je zřejmé, že najdůležitější položku v plánovaných příjmech zastupují osobné náklady od zriaďovateľa, ktoré tvoria viac ako polovicu všetkých príjmov, konkrétne až 60,05%. Ďalšími dôležitými položkami sú prevádzkové náklady od zriaďovateľa so zastúpením 27,58% a prevádzkové náklady z poplatkov ktoré tvoria 10,13% plánovaných príjmov. Poslednú položku tvoria ostatné náklady v percentuálnom vyjadrení 2,24%, ktoré zahŕňajú vzdelávacie poukazy – 1,01%, súťaže – 0,73% a prevádzkové náklady prenesené z roku 2009 – 0,50%.

Graf 8 – Percentuálne vyjadrenie výdajov na rok 2010 [vlastné spracovanie]

Najvýznamnejšiu položku v plánovaných výdajoch na rok 2010 tvoria mzdové náklady až 44,17%, čo je takmer polovica všetkých výdajov. Len o 4,87% menej plánuje organizácia vynaložiť na tovary a služby, presne 39,30%. Najdôležitejšie položky v tovaroch a službách tvoria výdaje energie a služby, ďalej sem patria výdaje na materiál, cestovné náhrady, dopravné, nájom a údržbu. Treťou najdôležitejšou skupinou výdajov sú výdaje na poistné a odvody, ktoré tvoria 15,87%. Poslednou, najmenej významnou skupinou v plánovaných výdajoch sú zastúpené odchody, odstupné a náhrady za PN s 0,66%.

5.3 Zhrnutie analýzy

Organizácia Centrum voľného času bola zriadená mestom Dubnica nad Váhom na poskytovanie výchovno – vzdelávacej činnosti pre osoby do 30 rokov. Keďže jej primárnym cieľom nie je dosahovanie zisku, usiluje predovšetkým o poskytovanie obecné prospešných služieb a spokojnosť občanov.

Najskôr popíšem niektoré problémy týkajúce sa finančnej stránky organizácie, ktoré mi poskytla analýza a v ďalšej časti zhodnotím technické nedostatky.

Nedostatky finančnej stránky a hospodárenia

Hlavnou činnosťou organizácie Centrum voľného času je poskytovanie záujmových krúžkov a kurzov. Výnosy z poskytnutých tržieb sú pomerne nízke, sice to pri rozpočtovej organizácii nie je brané ako problém, ja osobne by som jej odporučila, aby začala realizovať popri hlavnej činnosti aj činnosť doplnkovú. Výnosy by určite vzrástli, záujem detí by sa zvýšil. Znamenalo by to takisto zvýšenie pracovníkov, pretože doterajší počet by nepostačoval, čím by boli poskytnuté aj nové pracovné miesta.

S nákladmi a výnosmi súvisí aj ďalší problém organizácie, a to výsledok hospodárenia. V posledných troch rokoch vykazuje organizácia záporný výsledok hospodárenia, čo je spôsobené najmä nevysporiadaným výsledkom hospodárenia z minulých rokov. Preto má podľa mňa zavedenie doplnkovej činnosti svoje opodstatnenie, nakoľko by sa organizácii zvýšili výnosy a mohla by rýchlejšie vysporiadať tieto záporné výsledky hospodárenia z minulých rokov.

V rámci skvalitnenia poskytovania služieb by som organizácii doporučila viac využívať dotácií a finančných príspevkov alebo vypracovať úspešný projekt na získanie prostriedkov z fondov Európskej Únie.

V ďalšej kapitole praktickej časti som z poskytnutých údajov počítala ukazovatele finančnej analýzy. So zreteľom na to, že organizácia nemá žiadnu doplnkovú činnosť, niektoré ukazovatele nebolo možné počítať. Takisto táto organizácia nemá žiadne kapitálové príjmy ani výdaje, všetky príjmy a výdaje sú bežné.

Pri počítaní likvidity vyšli vo všetkých troch rokoch hodnoty okolo 1, čo je odporúčaná hodnota pri neziskových organizáciách. Ukazovateľ hotovostnej a pohotovej likvidity bol

rovnaký, nakoľko organizácia nevykazuje žiadne pohľadávky. Môžeme teda povedať, že všetky svoje záväzky je schopná pokryť.

Ukazovateľ prevádzkového prebytku nám ukazuje, aký veľký nepomer medzi príjmami a výdajmi v organizácii existuje. Nejde len o náhly jav, táto situácia sa opakovala vo všetkých troch sledovaných obdobiach. Prevádzkový prebytok vyšiel záporný, čo znamená, že organizácia nie je schopná hradiť svoje bežné výdavky vlastnými príjmami, preto na tento deficit využíva prostriedky prijaté od zriaďovateľa.

Technicko – materiálne nedostatky

Nakoľko organizáciu navštevujú aj zdravotne postihnuté deti, ako veľký nedostatok vidím, že nie je zabezpečený bezbariérový prístup. Organizácia by mohla využiť rôznych príspevkov alebo požiadať o dotáciu na vytvorenie bezbariérového prístupu, čím by sa určite zvýšil počet detí, ktoré by organizáciu navštevovali.

Taktiež by organizácia potrebovala zlepšiť nevyhovujúce materiálne – technické vybavenie, nakoľko budova organizácie je už stará a niektoré priestory by potrebovali výraznú rekonštrukciu, na ktorú však nie sú finančné prostriedky.

Môžeme teda skonštatovať, že organizácia sice hospodári dobre ale neustále má čo zlepšovať, aby mohla napredovať.

ZÁVER

Cieľom mojej bakalárskej práce bolo zhrnutie poznatkov týkajúcich sa neziskových organizácií a následná analýza hospodárenia organizácie Centrum voľného času v rokoch 2007-2009.

V praktickej časti som rozobrala a vysvetlila základné pojmy týkajúce sa verejného sektoru a neziskových organizácií s konkrétnym zameraním na rozpočtové organizácie. V praktickej časti som spravila analýzu jednotlivých účtovných dokumentov organizácie, vysvetlila príčiny pohybu niektorých položiek, vypočítala ukazovatele a následne doporučila organizácii určité opatrenia.

Z poskytnutých materiálov a ich následnej analýzy som zistila, že hospodárenie organizácie je vyhovujúce, veľké rozdiely sa vyskytujú však v príjmoch a výdajoch organizácie, čo je spôsobené tým, že príjmy z vlastnej činnosti nedokážu pokryť výdaje. Tento rozdiel je však vždy pokrytý prostriedkami od zriaďovateľa, nakoľko hospodárenie ku koncu roka musí byť vždy vyrovnané.

Ako výrazný problém vidím, že návšteva organizácie postihnutým deťom nie je umožnená, preto vytvorenie bezbariérového vstupu považujem za dôležitú úlohu. Popri hlavnej činnosti by som organizácii odporučila zavedenie doplnkovej činnosti, ktorá by určite kladne ovplyvnila celý výsledok hospodárenia. Taktiež vidím určitú pasivitu v oblasti žiadania o dotácie a finančné prostriedky. Organizácia by mohla formou kvalitne spracovaného projektu určite uspieť v procese žiadostí o dotácie.

Organizácia Centrum voľného času je v Dunicí nad Váhom jedinou organizáciou, ktorá poskytuje deťom výchovnú a vzdelávaciu činnosť. Má veľký potenciál, ale podľa môjho názoru ho nevyužíva v plnom rozsahu, preto dúfam, že moje doporučená a rady organizácii pomôžu k lepšiemu hospodáreniu.

Ciele, ktoré som si na začiatku práce stanovila, som aj splnila a získala som zaujímavé poznatky, ktoré neskôr určite využijem aj v praxi. Ak bude moja práca prínosná aj pre organizáciu, budem len spokojná.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Bibliografické zdroje:

- [1] Kolektív autorov. *Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie*. 1.vyd. Bratislava : Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2000. 307 s. ISBN 80-968095-3-9.
- [2] LIPTÁK, J. *Verejné financie*. 1. vyd. Bratislava: SÚVAHA, 1999. 254 s. ISBN 80-88727-21-9.
- [3] MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKŮPKOVÁ, D., MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2009*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.
- [4] OCHRANA, F. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2001. 246 s. ISBN 80-7261-018-X.
- [5] OTRUSINOVÁ, Milana. *Hospodaření nepodnikatelských organizací : studijní pomůcka pro distanční studium*. 1.vyd. Zlín : Academia Centrum, 2009. 132 s. ISBN 978-80-7318-789-7.
- [6] PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : Úvod do problematiky*. 3.preprac.vyd. Praha : ASPI, 2005. 528 s. ISBN 80-7357-049-1.
- [6] REKTOŘÍK, J. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1.vyd. Brno : MU Brno, 2005. 127 s. ISBN 80-210-3330-Y.
- [8] RŮŽIČKOVÁ, Ing. Růžena. *Neziskové organizace*. 9.aktual.vyd. Olomouc : Anag, 2007. 235 s. ISBN 978-7263-404-0.
- [9] STEJSKALOVÁ, Irena, et al. *Využití účetnictví v řízení neziskových organizací : se zvláštním zřetelem na tvorbu a využití rozpočtu*. 1.vyd. Praha : ASPI, 2006. 137 s. ISBN 80-7357-187-0.

Legislatívne dokumenty:

- [10] Slovenská republika. Zákon z 23.septembra 2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In *Zbierka zákonov*. 2004, 220, s. 4647-4653.

Interné zdroje:

- [11] Správa o výchovno – vzdelávacej činnosti

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

A	Autarkia
CVČ	Centrum voľného času
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DNM	Dlhodobý nehmotný majetok
f.p.	Finančné prostriedky
HČ	Hlavná činnosť
N	Náklady
NID	Neinvestičná dotácia
NIP	Neinvestičné príjmy
PO	Príspevková organizácia
PN	Pracovná neschopnosť
RO	Rozpočtová organizácia
SF	Sociálny fond
SZ	Sociálne zabezpečenie
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
V	Výnosy
VS	Verejná správa
VÚC	Vyšší územný celok
ZP	Zdravotné poistenie

ZOZNAM GRAFOV

<i>Graf 1 – Príjmy neziskového sektoru [1]</i>	20
<i>Graf 2 – Percentuálny podiel jednotlivých položiek na celkových príjmoch [vlastné spracovanie]</i>	46
<i>Graf 3 – Percentuálne porovnanie vlastných príjmov a príjmov od zriaďovateľa [vlastné spracovanie]</i>	47
<i>Graf 4 – Percentuálny podiel jednotlivých položiek na celkových výdajoch [vlastné spracovanie]</i>	48
<i>Graf 5 – vývoj výsledku hospodárenia v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]</i>	50
<i>Graf 6 – Vývoj celkového výsledku hospodárenia v rokoch 2007 – 2009 [vlastné spracovanie]</i>	51
<i>Graf 7 – Percentuálne vyjadrenie príjmov na rok 2010 [vlastné spracovanie]</i>	52
<i>Graf 8 – Percentuálne vyjadrenie výdajov na rok 2010 [vlastné spracovanie]</i>	53

ZOZNAM TABULIEK

<i>Tab. 1 – Počet zamestnancov v organizácii [vlastné spracovanie]</i>	33
<i>Tab. 2 – Celkový príjem za zariadenie [vlastné spracovanie]</i>	35
<i>Tab. 3 – Celkový výdaj za zariadenie [vlastné spracovanie]</i>	36
<i>Tab. 4 – Súhrnná tabuľka aktív [vlastné spracovanie]</i>	39
<i>Tab. 5 – Súhrnná tabuľka pasív [vlastné spracovanie]</i>	40
<i>Tab. 6 – Súhrnná tabuľka nákladov [vlastné spracovanie]</i>	42
<i>Tab. 7 – Súhrnná tabuľka výnosov [vlastné spracovanie]</i>	44
<i>Tab. 8 – Tabuľka príjmov bežného rozpočtu [vlastné spracovanie]</i>	45
<i>Tab. 9 – Tabuľka výdavkov bežného rozpočtu [vlastné spracovanie]</i>	47
<i>Tab. 10 – Vývoj ukazovateľov likvidity v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]</i>	49
<i>Tab. 11 – Vývoj ukazovateľa prevádzkového prebytku v rokoch 2007-2009 [vlastné spracovanie]</i>	49
<i>Tab. 12 – Plánované príjmy organizácie na rok 2010 [vlastné spracovanie]</i>	51
<i>Tab. 13 – Plánované výdaje organizácie na rok 2010 [vlastné spracovanie]</i>	52